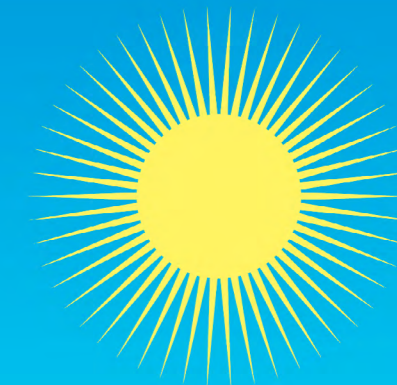

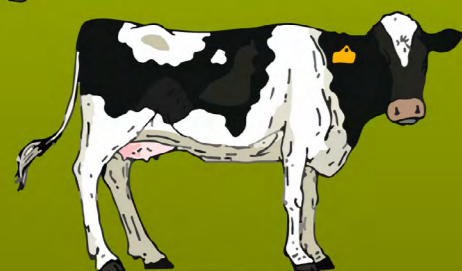
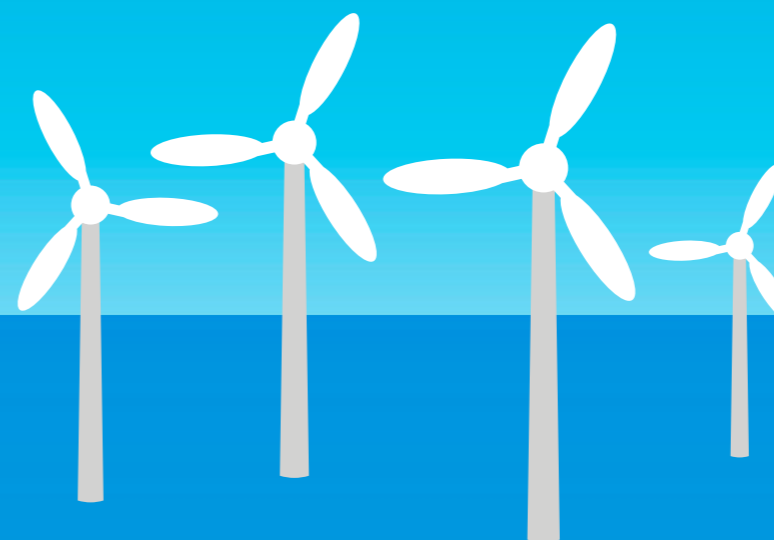

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

SDE+ najaar 2018

Zo vraagt u subsidie aan voor de productie van duurzame energie
Openstelling: 2 oktober - 8 november 2018

In opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat

>> Duurzaam, Agrarisch, Innovatief en Internationaal Ondernemen

Inhoud

Over SDE+		3						
Nieuw in SDE+ 2018		4						
<hr/>								
Biomassa		6	Water		17	Zon		25
1. Voor welke Biomassa-installaties is er SDE+ subsidie mogelijk in 2018?		7	1. Voor welke Water-installaties is er SDE+ subsidie mogelijk in 2018?		18	1. Voor welke Zon-installaties is er SDE+ subsidie mogelijk in 2018?		26
2. Kenmerken en wijzigingen ten opzichte van 2017		9	2. Kenmerken en wijzigingen ten opzichte van 2017		18	2. Kenmerken en wijzigingen ten opzichte van 2017		26
3. Fasering en tarieven Biomassa		10	3. Fasering en tarieven Water		18	3. Fasering en tarieven Zon		27
4. Rekenvoorbeelden Biomassa		12	4. Rekenvoorbeeld Water		19	4. Rekenvoorbeelden Zon		28
<hr/>								
Geothermie		14	Wind		20	Aanvragen ronde SDE+ najaar 2018: 2 oktober – 8 november		30
1. Voor welke Geothermie-installaties is er SDE+ subsidie mogelijk in 2018?		15	1. Voor welke Wind-installaties is er SDE+ subsidie mogelijk in 2018?		21	Aandachtspunten		33
2. Kenmerken en wijzigingen ten opzichte van 2017		15	2. Kenmerken en wijzigingen ten opzichte van 2017		21	SDE+ beschikking		33
3. Fasering en tarieven Geothermie		16	3. Fasering en tarieven Wind		23	SDE+ ontvangen		33
4. Rekenvoorbeeld Geothermie		16	4. Rekenvoorbeeld Wind		24	Pijlers van SDE+		34
						Tabel Basisbedragen ronde SDE+ najaar 2018		35

Over SDE+

Algemeen openstelling

SDE+ staat voor Stimulering Duurzame Energieproductie.

Duurzame energie wordt opgewekt uit onuitputtelijke bronnen en heet daarom ook wel hernieuwbare energie.

In 2018 zijn er twee openstellingsrondes voor de toekenning van subsidie voor duurzame energieproductie: voorjaar en najaar.

De ronde SDE+ najaar 2018 loopt van 2 oktober, 9.00 uur tot 8 november, 17.00 uur. Het budget voor de najaarsronde bedraagt € 6 miljard.

Wat is SDE+?

SDE+ is een exploitatiesubsidie. Dat wil zeggen dat producenten subsidie ontvangen voor de duurzame energie die zij opwekken. Omdat de kostprijs van duurzame energie hoger is dan die voor energie uit fossiele brandstoffen, is de productie van duurzame energie niet altijd rendabel. SDE+ vergoedt het verschil tussen de kostprijs van duurzame energie en de marktwaarde van de geleverde energie: de onrendabele top. De subsidie wordt toegekend over een periode van 8, 12 of 15 jaar. Hoeveel jaren u subsidie krijgt, is afhankelijk van de technologie die u gebruikt. De hoogte van de subsidie is afhankelijk van de toegepaste technologie en de hoeveelheid duurzame energie die u produceert.

Wat zijn de pijlers van SDE+?

Een gefaseerde openstelling;

Een maximum basisbedrag per productie-installatie;

Een budget voor alle categorieën samen en

Een vrije categorie.

SDE+ heeft in 2018 twee openstellingsrondes. Iedere ronde heeft drie fases met elk een maximum fasebedrag.

Per openstellingsronde is er één budget voor alle categorieën samen. In de eerste fase kunnen de 'goedkopere' technieken subsidie aanvragen. Ook kunt u subsidie aanvragen voor een bedrag dat lager is dan het maximum basisbedrag van de betreffende technologie, de zogenoemde vrije categorie.

U kunt dan uw subsidieaanvraag toespitsen op uw business case en indienen op tienden van eurocenten per kilowattuur. Het bedrag waarvoor u subsidie aanvraagt is lager dan of gelijk aan het maximum fasebedrag en hoger dan de basisenergieprijs.

Waarvoor geldt SDE+?

In 2018 is SDE+ opengesteld voor de productie van:

- Hernieuwbare elektriciteit;
- Hernieuwbaar gas en;
- Hernieuwbare warmte of een combinatie van hernieuwbare warmte én elektriciteit (WKK).

Voor energie uit:

Biomassa

Geothermie

Water

Wind

Zon

Voor wie geldt SDE+?

De doelgroepen voor de SDE+ zijn bedrijven en (non-profit) instellingen die hernieuwbare energie gaan produceren.

De Rijksoverheid is uitgesloten van deelname.

Wie is de aanvrager?

Alleen de beoogd producent kan SDE+ aanvragen. Als de aanvrager niet van plan is zelf de productie-installatie in bedrijf te nemen en te exploiteren, is hij geen beoogd producent.

Wanneer komt u voor SDE+ aanmerking?

Om voor SDE+ subsidie in aanmerking te komen, moet uw aanvraag volledig zijn. Neem daarom deze brochure en de 'Handleiding haalbaarheidsstudie SDE+' goed door. Zorg voor een goed onderbouwd project, een sterke haalbaarheidsstudie, alle benodigde vergunningen en bijlagen en een compleet digitaal aanvraagformulier.

Tip: gebruik het [Model Haalbaarheidsstudie SDE+](#)

Nieuw in SDE+ 2018

Belangrijke wijzigingen ten opzichte van 2017

Algemeen

- Ook in 2018 heeft de SDE+ twee openstellingsrondes: voorjaar en najaar. De voorjaars- en najaarsronde hebben drie fases in 2018.
- Iedere fase heeft een maximum fasebedrag dat oploopt van 9 €/ct/kWh (6,4 €/ct/kWh voor hernieuwbaar gas) in fase 1 tot 13 €/ct/kWh (9,2 €/ct/kWh voor hernieuwbaar gas) in fase 3.
- Het totaalbudget voor SDE+ najaar 2018 is € 6 miljard.

Biomassa

- De categorieën Verlengde levensduur worden in 2018 niet opengesteld.

Geothermie

- In het TNO rapport '[Specificaties geologisch onderzoek voor geothermieprojecten – Rapportagevereisten SDE+ en RNES](#)' staat beschreven waar de geologische onderbouwing voor de SDE+ subsidieaanvraag minimaal aan moet voldoen.

Wind

- Voor subsidieaanvragen in de categorieën Wind op land en Wind op primaire waterkering wordt gebruik gemaakt van de gemeentelijke indeling per 31 december 2017.
- De omschrijving voor 'Wind op primaire waterkering' is aangepast aan de nieuwe definities in de 'Regeling veiligheid primaire waterkering 2017'. Bekijk hiervoor de kaart 'Wind op primaire waterkering SDE+' op de [website](#).

Zon

- Zon-PV: Vanaf 2018 wordt voor Zon-PV onderscheid gemaakt voor elektriciteit die op het net wordt ingevoed 'netlevering' en elektriciteit die zelf wordt gebruikt 'niet-netlevering'. Hierdoor hebben de categorieën Zon-PV elk twee correctiebedragen en twee basisenergieprijzen. In de subsidieaanvraag geeft u aan wat het verwachte eigen verbruik gaat zijn.
- Zonthermie: De SDE+ 2018 onderscheidt twee categorieën Zonthermie. Kleinschalige Zonthermie met een thermisch vermogen ≥ 140 kW en < 1 MW en een categorie met een thermisch vermogen ≥ 1 MW.
- De definitie voor deze categorieën is gewijzigd. Om in aanmerking voor subsidie te komen in 2018 moet het lichtabsorberende oppervlak een geïntegreerd geheel zijn met de lichtdoorlatende laag die zorgt voor isolatie, bijvoorbeeld een glazen plaat of buis. De beglazing van een kas is een lichtdoorlatende laag, die geen geïntegreerd geheel vormt met het lichtabsorberende oppervlak. Hiervoor kunt u dus in 2018 geen subsidie aanvragen.

SDE+ bijdrage

De kostprijs voor de productie van hernieuwbare energie is vastgelegd in het basisbedrag voor de technologie.

De marktwaarde van de geleverde energie is vastgelegd in het correctiebedrag.

Het basisbedrag ligt vast over de looptijd van de subsidie, het correctiebedrag wordt jaarlijks vastgesteld.

De SDE+ vergoedt het verschil tussen de kostprijs en de marktwaarde van de geleverde energie. De maximale SDE+ bijdrage is dus gelijk aan het basisbedrag minus het correctiebedrag. Voor de categorieën Zon-PV wordt hierbij onderscheid gemaakt voor elektriciteit die op het net wordt ingevoed 'netlevering' en elektriciteit die zelf wordt gebruikt 'niet-netlevering'. Er zijn in de categorie Zon-PV dan ook twee correctiebedragen.

De hoogte van de SDE+ bijdrage is daarmee afhankelijk van de ontwikkeling van de energieprijzen. Bij een hogere energieprijzen krijgt u minder SDE+, maar ontvangt u meer van uw energieafnemer. Bij een lagere energieprijzen krijgt u meer SDE+ en minder van uw energieafnemer.

De subsidie die Rijksdienst voor Ondernemend Nederland u toewijst in de beschikking, is een maximumbedrag over de hele looptijd van de subsidie (8, 12 of 15 jaar). We bepalen dit maximum aan de hand van het opgegeven vermogen en het maximale aantal vollasturen voor de technologie.

Bij het bepalen van het beschikkingsbedrag gaan we uit van de basisenergieprijs. De basisenergieprijs is de ondergrens van het correctiebedrag: het correctiebedrag kan dus niet lager worden. Als het correctiebedrag gelijk is aan de basisenergieprijs krijgt u de maximale subsidie.

De uiteindelijke hoogte van de subsidie wordt per jaar berekend op basis van de hoeveelheid energie die u produceert en de hoogte van de energieprijs. U krijgt subsidie tot een maximum aantal vollasturen per jaar. Verder heeft de subsidie een maximale looptijd. Die looptijd is afhankelijk van de technologie.

Maximale SDE+ bijdrage = basisbedrag - correctiebedrag

Basisbedrag (kostprijs hernieuwbare energie)

SDE+ bijdrage

Correctiebedrag
(marktwaaarde geleverde energie)

Basisenergieprijs

Negatieve elektriciteitsprijs

Als de prijs van elektriciteit gedurende een aaneengesloten tijdblok van zes uur of langer negatief is, ontvangt u geen SDE+ subsidie voor de invoeding van hernieuwbare elektriciteit.

Kleine projecten (projecten met een nominaal vermogen per aansluiting op het elektriciteitsnet van minder dan 500 kW) en projecten waarvan de aanvraag voor 1 december 2015 is ingediend, zijn van deze bepaling uitgesloten.

Voor windenergieprojecten ligt de grens op 3 MW per aansluiting op het elektriciteitsnet.

Begrippen

Vollasturen

Onder vollasturen verstaan we het maximaal aantal productieuren op nominaal vermogen per jaar waarover subsidie betaald wordt.

Uiterlijke termijn ingebruikname

Onder de uiterlijke termijn ingebruikname verstaan we de termijn (na de beschikking) waarbinnen de installatie gestart moet zijn met produceren.

Looptijd subsidie

Onder de looptijd van de subsidie verstaan we de maximale periode (in jaren) waarover u subsidie kunt ontvangen.

Banking

Voor aanvragen in de SDE+ 2018 is banking van toepassing. Dat betekent dat het mogelijk is niet benutte subsidiabele jaarproductie in latere jaren in te halen (Forward Banking). Daarnaast kunt u productie die hoger is dan de maximaal subsidiabele jaarproductie meenemen naar een volgend jaar (Backward Banking). U kunt die productie gebruiken als de productie in een later jaar tegenvalt. Deze laatste vorm van banking is gemaximeerd op 25% van de subsidiabele jaarproductie.

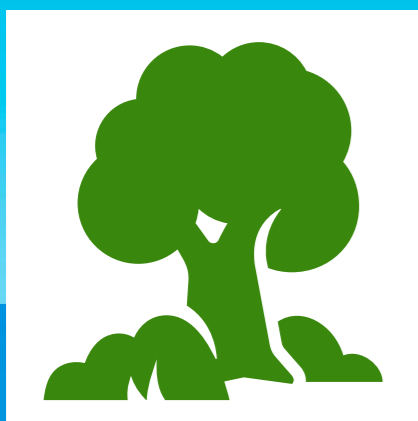
Met het rekenmodel Banking kunt u uw SDE+ subsidie berekenen op basis van de fluctuaties in de jaarproductie van uw productie-installatie.

Rekenvoorbeeld SDE+ bijdrage

Nieuwe waterkrachtinstallatie van 3 MWe, verval ≥ 50 cm

Maximum fasebedrag fase 1 (vrije categorie)	9,0 €ct/kWh
Maximum basisbedrag fase 3	13,0 €ct/kWh
Voorlopig correctiebedrag 2018	3,8 €ct/kWh
Voorlopige bijdrage SDE+ 2018 bij aanvraag in fase 1 voor 9,0 €ct/kWh	$9,0 - 3,8 = 5,2$ €ct/kWh = 52 €/MWh
Voorlopige bijdrage SDE+ 2018 bij aanvraag in fase 3 voor 13,0 €ct/kWh	$13,0 - 3,8 = 9,2$ €ct/kWh = 92 €/MWh
Maximum aantal subsidiabele vollasturen	5.700
Maximale subsidiabele jaarproductie voor nieuwe waterkrachtinstallatie van 3 MWe en verval ≥ 50 cm	$3 * 5.700 = 17.100$ MWh
Voorlopige bijdrage SDE+ in 2018 bij aanvraag in fase 1 voor 9,0 €ct/kWh	52 €/MWh * 17.100 MWh = € 889.200
Voorlopige bijdrage SDE+ in 2018 bij aanvraag in fase 3 voor 13,0 €ct/kWh	92 €/MWh * 17.100 MWh = € 1.573.200

De weergegeven SDE+ bijdrage is een voorlopige bijdrage, gebaseerd op het voorlopige correctiebedrag voor 2018. Het correctiebedrag wordt in het kalenderjaar volgend op het productiejaar definitief vastgesteld. Daarop vindt bijstelling van de al uitbetaalde voorschotbedragen plaats. Het voorlopige en definitieve correctiebedrag wordt elk jaar opnieuw vastgesteld aan de hand van de ontwikkeling van de energieprijs. Het basisbedrag of het fasebedrag waarvoor u subsidie aanvraagt, geldt voor de hele looptijd van de SDE+ subsidie.

BIOMASSA

SDE+ najaar 2018 ondersteunt de productie van energie uit biomassa.

U kunt subsidie aanvragen voor allesvergisting, mestvergisting, monomestvergisting, verbranding (thermische conversie), rioolwaterzuivering (RWZI) en vergassing.

1. Voor welke Biomassa-installaties is er SDE+ subsidie mogelijk in 2018?

Mono- en co-vergisting van mest

Als eindproducten worden hernieuwbaar gas, hernieuwbare warmte en/of hernieuwbare elektriciteit gesubsidieerd. De regeling biedt in 2018 geen ruimte voor verlengde levensduur.

Voor de categorieën monomestvergisting is de bovengrens voor het opgesteld vermogen 400 kW. Projecten voor monomestvergisting die groter zijn, kunnen een subsidieaanvraag indienen in de categorie mestvergisting. Anders dan voorgaande jaren mag bij monomestvergisting alleen mest wordt ingezet en geen andere producten.

De categorieën voor grootschalige monomestvergisting (> 400 kW) en covergisting uit het eindadvies van ECN zijn samengevoegd in één categorie mestvergisting. Voor deze categorie zijn de door ECN berekende bedragen voor grootschalige monomestvergisting aangehouden maar de vollasturen van (co)vergisting.

Allesvergisting

Als eindproducten worden hernieuwbaar gas, hernieuwbare warmte en/of hernieuwbare elektriciteit gesubsidieerd. De regeling biedt in 2018 geen ruimte voor verlengde levensduur.

Verbranding van biomassa (thermische conversie)

Als eindproducten worden hernieuwbaar gas, hernieuwbare warmte en/of hernieuwbare elektriciteit gesubsidieerd. De regeling biedt in 2018 geen ruimte voor verlengde levensduur.

In 2018 kunt u voor vijf categorieën 'Ketels op biomassa' subsidie aanvragen. Er wordt onderscheid gemaakt op basis van de volgende vermogens en soorten biomassa die worden ingezet:

- Ketel op vloeibare biomassa met een vermogen $\geq 0,5$ MWth (bij deze categorie mogen bestaande onderdelen worden gebruikt). Hierbij geldt een bovengrens van 100 MW elektrisch;
- Kleine ketel op vaste of vloeibare biomassa met een vermogen van $\geq 0,5$ MWth en < 5 MWth;
- Grote ketel op vaste of vloeibare biomassa met een vermogen ≥ 5 MWth met een warmtestaffel;
- Ketel voor industriële stoom uit houtpellets met een minimum vermogen van ≥ 5 MWth;
- Brander op houtpellets in een ketel, een oven of een fornuis met een minimum vermogen van ≥ 5 MWth (bij deze categorie mogen bestaande onderdelen worden gebruikt). Hierbij geldt een bovengrens van 100 MW elektrisch.

Er worden geen aparte categorieën voor warmtekracht meer opengesteld. Voor alle vijf categorieën is het toegestaan zowel warmte als elektriciteit op te wekken. Hiermee wordt het ook mogelijk om bijvoorbeeld gebruik te maken van een bestaande stoomturbine. De regeling garanties van oorsprong stelt dat warmte die gebruikt wordt voor elektriciteitsopwekking niet mag worden aangemerkt als 'nuttig aangewende warmte'.

Door zowel de elektriciteit als de overige 'nuttig aangewende warmte' in aanmerking te nemen, kan de juiste hoeveelheid subsidie worden verstrekt. Er worden voor deze categorieën daarom ook geen eisen meer gesteld aan het elektrisch rendement van de installatie.

Toegestane biomassa

In de laatste twee categorieën 'Ketels op biomassa' en 'Brander op houtpellets' mag naast pellets uit vers hout, ook maximaal 15% pellets uit A-hout worden toegepast. Er wordt alleen subsidie verstrekt als aangetoond is dat deze biomassa voldoet aan de duurzaamheidseisen die de SDE+ stelt. Voor vloeibare biomassa volgen die eisen uit de '[Renewable Energy Directive](#)' (RED). De informatie over de duurzaamheidseisen voor houtpellets staat onder Duurzaamheidseisen op de volgende pagina. B-hout is in geen van de categorieën ketels toegestaan. Voor de twee categorieën 'ketel op vast of vloeibare biomassa' en de categorie 'ketel voor industriële stoom uit houtpellets' moet tenminste 95% van de energetische waarde van de gebruikte brandstof biogeen zijn om verbranding van afval of geselecteerde stromen uit afval uit te sluiten.

Duurzaamheidseisen

Voor de categorieën ‘Ketel industriële stoom uit houtpellets ≥ 5 MWth’ en ‘Brander op houtpellets’ waarbij vaste biomassa wordt ingezet, is de voorwaarde dat deze aan duurzaamheidseisen voldoen. Dit zijn dezelfde eisen die gelden voor ‘Bestaande capaciteit voor bij- en meestook’ en ‘Nieuwe capaciteit voor meestook’. In deze categorieën zijn de duurzaamheidseisen van toepassing op alle soorten biomassa, zoals houtige biomassa en residuen uit de agrarische sector.

De producent moet aantonen dat de gebruikte biomassa voldoet aan de duurzaamheidseisen voor vaste biomassa. Deze eisen zijn nu nog opgenomen in bijlage 4 van de Algemene uitvoeringsregeling stimulerende duurzame energieproductie. Daarnaast is gewerkt aan de verankering van de duurzaamheidseisen in de Wet Milieubeheer. Dit om certificatie en verificatie mogelijk te maken en de handhaving en het toezicht vorm te geven. In december 2017 is hiervoor de juridische inbedding gepubliceerd. Hiermee is een systeem opgezet voor het goedkeuren van duurzaamheidsschema's en het erkennen van certificerende instanties. Op 1 januari 2019 wordt het aantonen van de duurzaamheid op basis van de Wet Milieubeheer van kracht. Tot die tijd is handhaving nog gebaseerd op een rapportageverplichting. Meer informatie over dit traject vindt u op de [SDE+ website](#).

RWZI verbeterde slibgisting

Als eindproducten worden hernieuwbaar gas, hernieuwbare warmte en/of hernieuwbare elektriciteit gesubsidieerd. In 2018 is gekozen voor een generieke benadering voor deze categorie omdat de door de sector toegepaste technieken divers zijn. Bij de aanvraag moet aangetoond worden dat door het in gebruik nemen van een nieuwe installatie er minimaal 25% meer biogas wordt geproduceerd ten opzichte van de bestaande situatie. De nieuw toe te passen techniek mag op het moment van aanvragen nog niet in gebruik zijn genomen.

Vergassing

In de SDE+ regeling van 2018 is een categorie opengesteld voor de productie van hernieuwbaar gas uit vergassing van biomassa. Syngas wordt niet gesubsidieerd; dat moet immers eerst worden omgezet naar methaan voordat het op het gasnet kan worden ingevoerd. Vergassing van B-hout is in de najaarsronde toegestaan.

2. Kenmerken en wijzigingen ten opzichte van 2017

Verlengde levensduur

De categorieën voor verlengde levensduur worden in 2018 niet opengesteld.

Monomestvergisting

Voor de categorie monomestvergisting ≤ 400 kW mag alleen nog mest worden ingezet. Er mogen dus geen coproducten meer worden gebruikt.

Mestvergisting

De categorieën grootschalige monomestvergisting > 400 kW en (co-)vergisting zijn samengevoegd in één categorie mestvergisting.

Warmte en WKK bij ketels

Er zijn geen aparte categorieën meer voor warmte of WKK. Alle categorieën ketels zijn zowel voor warmte als WKK toepassingen toegestaan. De eisen die eerder werden gesteld aan het elektrisch rendement zijn voor deze categorieën vervallen. Als gebruik wordt gemaakt van een stoomturbine met een generator voor elektriciteitsproductie hoeft deze niet nieuw te zijn.

Ketels op biomassa

Voor 'Grote ketels op vaste of vloeibare biomassa (> 5 MWth)' is een warmtestaffel geïntroduceerd. Hierbij is afhankelijk van het gekozen aantal vollasturen een basisbedrag berekend. U kunt hiermee een aanvraag doen voor een installatie die aansluit bij uw bedrijfssituatie.

Brander op houtpellets

Op verzoek van marktpartijen is een categorie opengesteld voor 'brander op houtpellets'. De ondergrens voor het vermogen om aan te mogen vragen in deze categorie is ≥ 5 MWth.

Om toepassingen in kolencentrales uit te sluiten is een bovengrens van 100 MWe opgenomen.

Voor deze categorie geldt dat naast pellets uit vers hout, ook maximaal 15% pellets uit A-hout mogen worden toegepast.

B-hout is niet toegestaan.

De looptijd van de subsidie is 12 jaar en om in aanmerking te komen voor subsidie moet jaarlijks de duurzaamheid van de gebruikte biomassa worden aangetoond.

Bepaling elektrisch rendement productie-installatie

In de regeling zijn alleen nog eisen opgenomen voor het elektrisch rendement van de WKK installatie bij vergistingsinstallaties.

Het elektrisch rendement wordt als volgt bepaald:

- voor een verbrandingsmotor: het elektrisch vermogen gedeeld door de som van het elektrisch vermogen en het warmtevermogen en
- voor een ketel met stoomturbine of ORC: het elektrisch vermogen gedeeld door het warmtevermogen van de ketel.

3. Fasering en tarieven Biomassa

Hernieuwbare warmte, gas en WKK SDE+ 2018

2018	Fase 1 Vanaf 2 oktober 09.00 uur	Fase 2 Vanaf 15 oktober 17.00 uur	Fase 3 Vanaf 29 oktober 17.00 uur tot 8 november 17.00 uur	Basis- energieprijs	Voorlopig correctiebedrag 2018	Maximum vollasturen per jaar	Maximale looptijd subsidie (jaren)	Uiterlijke termijn ingebruikname (jaren)
Biomassa hernieuwbare warmte, gas en WKK	Maximum basisbedrag / fasebedrag (€/kWh)			(€/kWh)				
Allesvergisting								
• warmte	0,061	0,061	0,061	0,023	0,024	7.000	12	4
• gas	0,055	0,055	0,055	0,016	0,017	8.000	12	4
• WKK	0,067	0,067	0,067	0,025	0,031	7.623	12	4
Monomestvergisting (100% dierlijke mest) ≤ 400 kW								
• warmte	0,090	0,100	0,100	0,054	0,054	7.000	12	4
• gas	0,064	0,078	0,092	0,016	0,017	8.000	12	4
• WKK	0,090	0,110	0,124	0,040	0,046	6.374	12	4
Mestvergisting								
• warmte	0,065	0,065	0,065	0,023	0,024	7.000	12	4
• gas	0,064	0,065	0,065	0,016	0,017	8.000	12	4
• WKK	0,068	0,068	0,068	0,028	0,035	7.322	12	4
RWZI verbeterde slibgisting								
• warmte	0,033	0,033	0,033	0,023	0,024	7.000	12	4
• gas	0,046	0,046	0,046	0,016	0,017	8.000	12	4
• WKK	0,049	0,049	0,049	0,028	0,035	5.729	12	4

Vervolg →

2018	Fase 1 Vanaf 2 oktober 09.00 uur	Fase 2 Vanaf 15 oktober 17.00 uur	Fase 3 Vanaf 29 oktober 17.00 uur tot 8 november 17.00 uur	Basis- energieprijs	Voorlopig correctiebedrag 2018	Maximum vollasturen per jaar	Maximale looptijd subsidie (jaren)	Uiterlijke termijn ingebruikname (jaren)
Biomassa hernieuwbare warmte, gas en WKK	Maximum basisbedrag / fasebedrag (€/kWh)			(€/kWh)				
Verbranding van biomassa voor warmte en WKK								
• Ketel vloeibare biomassa ≥ 0,5 MWth en ≤ 100 MWe	0,073	0,073	0,073	0,023	0,024	7.000	12	4
• Kleine ketel vaste of vloeibare biomassa ≥ 0,5 MWth en < 5 MWth	0,055	0,055	0,055	0,029	0,029	3.000	12	4
• Grote ketel vaste of vloeibare biomassa ≥ 5 MWth, warmtestaffel:	0,050	0,050	0,050	0,016	0,017	5.000	12	4
	0,049	0,049	0,049	0,016	0,017	5.500	12	4
	0,048	0,048	0,048	0,016	0,017	6.000	12	4
	0,048	0,048	0,048	0,016	0,017	6.500	12	4
	0,048	0,048	0,048	0,016	0,017	7.000	12	4
	0,047	0,047	0,047	0,016	0,017	7.500	12	4
	0,047	0,047	0,047	0,016	0,017	8.000	12	4
	0,047	0,047	0,047	0,016	0,017	8.500	12	4
• Ketel industriële stoom uit houtpellets ≥ 5 MWth	0,066	0,066	0,066	0,016	0,017	8.500	8	4
• Brander op houtpellets ≥ 5 MWth en ≤ 100 MWe	0,050	0,050	0,050	0,021	0,021	3.000	12	4
Biomassavergassing (≥ 95% biogeen)	0,064	0,078	0,092	0,016	0,017	7.500	12	4

4. Rekenvoorbeelden Biomassa

Rekenvoorbeeld SDE+ bijdrage – Verbranding van biomassa in ketel ≥ 5 MWth met maximaal 5.000 vollasturen (warmtekracht)
In het stoomsysteem is een bestaande tegendruk stoomturbine opgenomen met een generator van 3 MWe die op jaarbasis 4.000 vollasturen in bedrijf is.

Maximum basisbedrag vanaf fase 1	5,0 €/kWh
Voorlopig correctiebedrag 2018	1,7 €/kWh
Voorlopige bijdrage SDE+ 2018 bij aanvraag vanaf fase 1 voor 5,0 €/kWh	$5,0 - 1,7 = 3,3$ €/kWh = 33 €/MWh
Maximum aantal subsidiabele vollasturen	5.000
Totaal nominaal vermogen	30 MWth
Maximale subsidiabele jaarproductie bij een installatie met een ketelvermogen van 30 MW	$30 * 5.000 = 150.000$ MWh
- De stoomturbine/generator produceert - De warmte wordt na de stoomturbine volledig benut - Totaal subsidiabele productie	$4000 * 3 = 12.000$ MWh <u>138.000</u> MWh 150.000 MWh
Voorlopige bijdrage SDE+ in 2018 bij aanvraag vanaf fase 1 voor 5,0 €/kWh	33 €/MWh * 150.000 MWh = € 4.950.000

Rekenvoorbeeld SDE+ bijdrage – Mestvergisting van dierlijke mest, hernieuwbaar gas

Maximum fasebedrag fase 1 (vrije categorie)	6,4 €/kWh
Maximum basisbedrag vanaf fase 2	6,5 €/kWh
Voorlopig correctiebedrag 2018	1,7 €/kWh
Voorlopige bijdrage SDE+ 2018 bij aanvraag in fase 1 voor 6,4 €/kWh	$6,4 - 1,7 = 4,7$ €/kWh = 47 €/MWh
Voorlopige bijdrage SDE+ 2018 bij aanvraag vanaf fase 2 voor 6,5 €/kWh	$6,5 - 1,7 = 4,8$ €/kWh = 48 €/MWh
Maximum aantal subsidiabele vollasturen	8.000
Maximale subsidiabele jaarproductie bij een installatie met een vermogen van 3 MW (dit is circa 306 Nm ³ /uur)	$3 * 8.000 = 24.000$ MWh
Voorlopige bijdrage SDE+ in 2018 bij aanvraag in fase 1 voor 6,4 €/kWh	47 €/MWh * 24.000 MWh = € 1.128.000
Voorlopige bijdrage SDE+ in 2018 bij aanvraag vanaf fase 2 voor 6,5 €/kWh	48 €/MWh * 24.000 MWh = € 1.152.000

Rekenvoorbeeld SDE+ bijdrage – Monomestvergisting (100% dierlijke mest) ≤ 400 kW, warmte

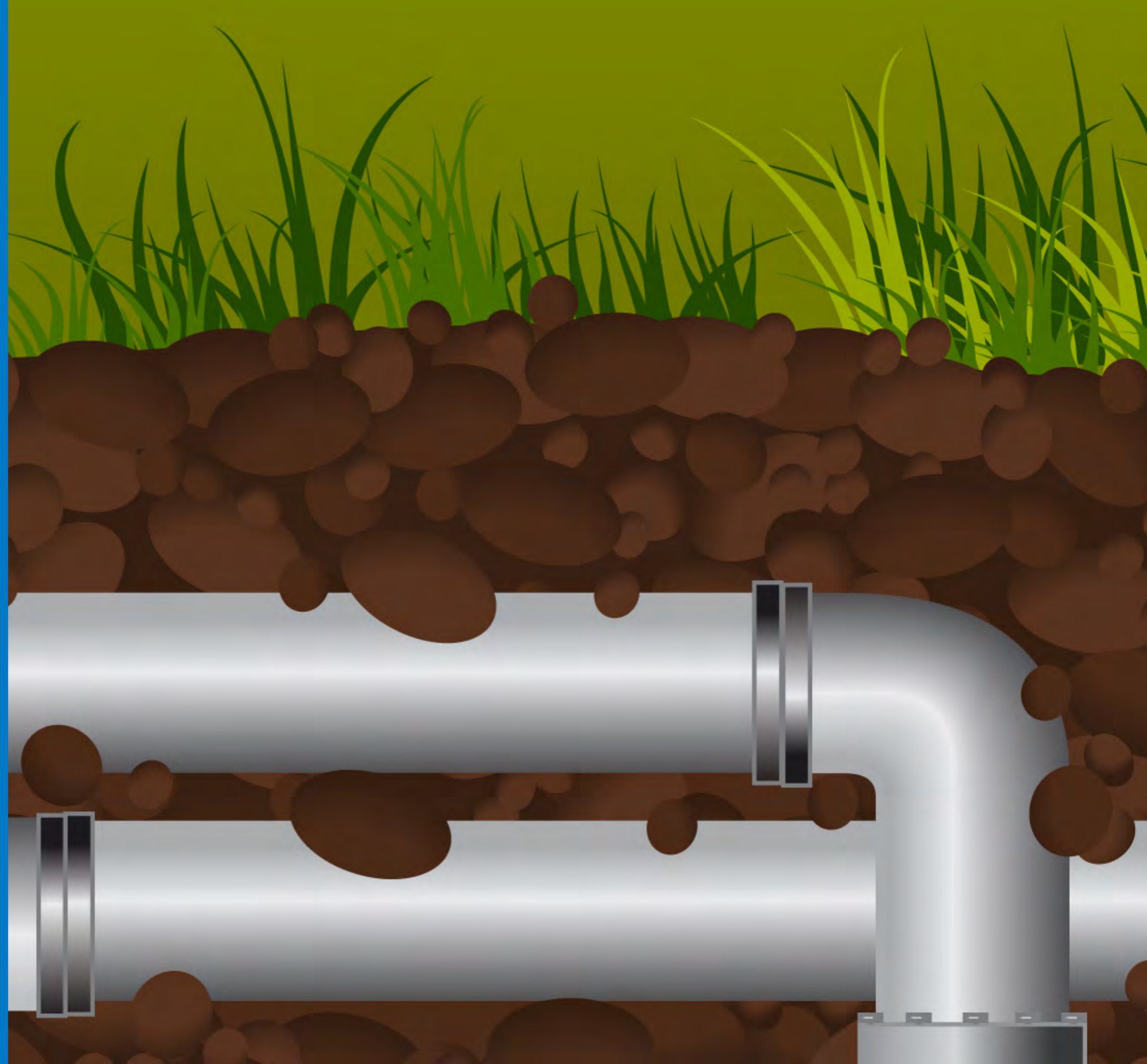
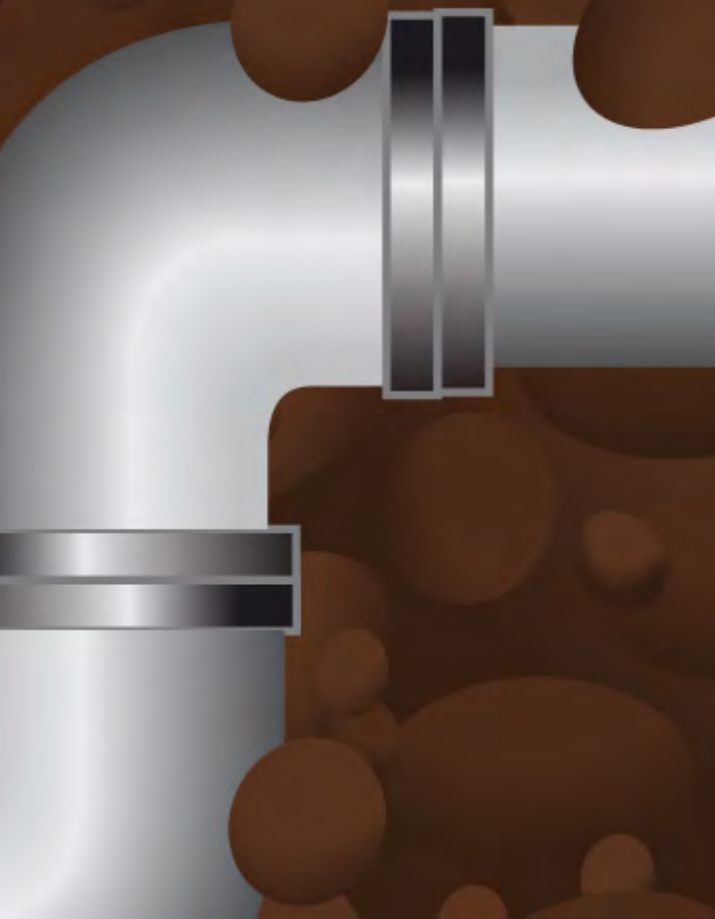
Maximum basisbedrag vanaf fase 2	10,0 €/ct/kWh
Voorlopig correctiebedrag 2018	5,4 €/ct/kWh
Voorlopige bijdrage SDE+ 2018 bij aanvraag vanaf fase 2 voor 10,0 €/ct/kWh	$10,0 - 5,4 = 4,6 \text{ €/ct/kWh} = 46 \text{ €/MWh}$
Maximum aantal subsidiabele vollasturen	7.000
Maximale subsidiabele jaarproductie bij een installatie met een thermisch vermogen van 0,4 MWth	$0,4 * 7.000 = 2.800 \text{ MWh}$
Stel: de installatie waarvoor u subsidie aanvraagt, heeft een thermisch vermogen van 0,4 MWth en de verwachte jaarlijkse vollasturen zijn 7.500. De jaarproductie van uw installatie bedraagt dan 3.000 MWh. De jaarproductie waarvoor u subsidie aanvraagt, is hoger dan de maximale subsidiabele jaarproductie. In dit geval wordt subsidie verleend voor maximaal 2.800 MWh/jaar.	
Voorlopige bijdrage SDE+ in 2018 bij aanvraag vanaf fase 2 voor 10,0 €/ct/kWh	$46 \text{ €/MWh} * 2.800 \text{ MWh} = \text{€ } 128.000$
Als uit uw business case blijkt dat het project rendabel is bij minder dan de maximaal mogelijke subsidie, dan heeft u de mogelijkheid om voor een lager bedrag een aanvraag in te dienen. Omdat alle aangevraagde projecten onderling concurreren op het aangevraagde bedrag, maakt u hiermee meer kans om voor budget in aanmerking te komen. Uw project heeft op deze manier een voordeel ten opzichte van minder kosteneffectieve projecten.	
Bedrag waarvoor u subsidie aanvraagt in fase 2 (vrije categorie)	9,4 €/ct/kWh
Voorlopig correctiebedrag 2018	5,4 €/ct/kWh
Voorlopige bijdrage SDE+ 2018 bij aanvraag in fase 2 voor 9,4 €/ct/kWh	$9,4 - 5,4 = 4,0 \text{ €/ct/kWh} = 40 \text{ €/MWh}$
Maximum aantal subsidiabele vollasturen	7.000
Maximale subsidiabele jaarproductie bij een installatie met een thermisch vermogen van 0,4 MWth	$0,4 * 7.000 = 2.800 \text{ MWh}$
Voorlopige bijdrage SDE+ in 2018 bij aanvraag in fase 2 voor 9,4 €/ct/kWh	$40 \text{ €/MWh} * 2.800 \text{ MWh} = \text{€ } 112.000$

Op de pagina 'Berekening' van de SDE+ website staat beschreven hoe de hoogte van de SDE+ subsidie bepaald wordt en hoeveel er wordt uitgekeerd. De hier weergegeven bijdrage SDE+ in 2018 is een voorlopige bijdrage die gebaseerd is op het voorlopige correctiebedrag voor 2018. Het correctiebedrag wordt in het kalenderjaar volgend op het productiejaar definitief vastgesteld. Daarop vindt ook een bijstelling van de al uitbetaalde voorschotbedragen plaats. Het voorlopige en definitieve correctiebedrag wordt elk jaar opnieuw vastgesteld aan de hand van de ontwikkeling van de energieprijzen. Het basisbedrag of het fasebedrag waarvoor u subsidie aanvraagt, geldt voor de hele looptijd van de SDE+ subsidie.

GEOOTHERMIE

*U kunt in 2018 een beroep doen op
de SDE+ regeling voor installaties
die aardwarmte gebruiken als
energiebron.*

1. Voor welke Geothermie-installaties is er SDE+ subsidie mogelijk in 2018?

Voor Geothermie zijn er in SDE+ 2018 vier categorieën van subsidiemogelijkheden:

- Geothermie warmte met een diepte van minimaal 500 meter;
- Geothermie warmte met een diepte van minimaal 3.500 meter;
- Geothermie warmte met een diepte van minimaal 500 meter, waarbij voor één of beide putten van het doublet gebruik wordt gemaakt van bestaande olie- of gasputten;
- Geothermie warmte met een diepte van minimaal 500 meter, waarbij uitbreiding van een productie-installatie plaatsvindt met minimaal een extra put.

2. Kenmerken en wijzigingen ten opzichte van 2017

Het nominaal vermogen bij Geothermie moet bepaald zijn bij een waarschijnlijkheid van tenminste 50% (P50).

Geologisch onderzoek

Om een goede inschatting van de energieproductie te kunnen maken, wordt een geologisch onderzoek ter onderbouwing van de budgetclaim gevraagd. Het geologisch onderzoek moet voldoen aan het 'Model Geologisch Onderzoek SDE+'. U dient het onderzoek bij de indiening van uw aanvraag mee te sturen. In het TNO rapport '[Specificaties geologisch onderzoek voor geothermieprojecten – Rapportagevereisten SDE+ en RNES](#)' staat beschreven waar de geologische onderbouwing van de SDE+ subsidieaanvraag minimaal aan moet voldoen.

Opsporingsvergunning

Als er een opsporingsvergunning in het kader van de Mijnbouwwet nodig is, moet deze verleend zijn op het moment dat u de subsidieaanvraag indient. Ook hier vragen wij u de vergunning aan uw subsidieaanvraag toe te voegen.

Gestapelde beschikkingen bij uitbreiding met aanvullende put

Als bestaande SDE+ geothermieprojecten worden uitgebreid met tenminste één aanvullende put, wordt alleen het warmte-surplus bovenop de bestaande SDE+ beschikking in de nieuwe SDE+ aanvraag gehonoreerd. Gedurende de exploitatie wordt een nieuwere beschikking pas subsidiabel als de totale subsidiabele productie in de eerder afgegeven beschikkingen volledig is benut.

3. Fasering en tarieven Geothermie

2018	Fase 1 Vanaf 2 oktober 09.00 uur	Fase 2 Vanaf 15 oktober 17.00 uur	Fase 3 Vanaf 29 oktober 17.00 uur tot 8 november 17.00 uur	Basis- energieprijs	Voorlopig correctiebedrag 2018	Maximum vollasturen per jaar	Maximale looptijd subsidie (jaren)	Uiterlijke termijn ingebruikname (jaren)
Geothermie	Maximum basisbedrag / fasebedrag (€/kWh)			(€/kWh)				
Geothermie Warmte								
• ≥ 500 m diep	0,053	0,053	0,053	0,016	0,017	6.000	15	4
• Ombouw van bestaande olie- en/of gasputten, ≥ 500 m diep	0,053	0,053	0,053	0,016	0,017	6.000	15	4
• Uitbreiding productie-installatie met tenminste één aanvullende put, ≥ 500 m diep	0,034	0,034	0,034	0,016	0,017	6.000	15	4
• ≥ 3.500 m diep	0,060	0,060	0,060	0,016	0,017	7.000	15	4

4. Rekenvoorbeeld Geothermie

Rekenvoorbeeld SDE+ bijdrage – Geothermie warmte met een diepte ≥ 3.500 meter

Maximum basisbedrag vanaf fase 1	6,0 €ct/kWh
Voorlopig correctiebedrag 2018	1,7 €ct/kWh
Voorlopige bijdrage SDE+ 2018 bij aanvraag vanaf fase 1 voor 6,0 €ct/kWh	$6,0 - 1,7 = 4,3 \text{ €ct/kWh} = 43 \text{ €/MWh}$
Maximum aantal subsidiabele vollasturen	7.000
Jaarproductie bij een installatie bestaande uit 1 doublet met een vermogen van 30 MW	$30 * 7.000 = 210.000 \text{ MWh}$
Voorlopige bijdrage SDE+ in 2018 bij aanvraag vanaf fase 1 voor 6,0 €ct/kWh	$43 \text{ €/MWh} * 210.000 \text{ MWh} = \text{€ } 9.030.000$

Op de pagina 'Berekening' van de SDE+ website staat beschreven hoe de hoogte van de SDE+ subsidie bepaald wordt en hoeveel er wordt uitgekeerd. De hier weergegeven bijdrage SDE+ in 2018 is een voorlopige bijdrage, gebaseerd op het voorlopige correctiebedrag voor 2018. Het correctiebedrag wordt in het kalenderjaar volgend op het productiejaar definitief vastgesteld. Daarop volgt een bijstelling van de al uitbetaalde voorschotbedragen. Het voorlopige en definitieve correctiebedrag wordt elk jaar opnieuw vastgesteld aan de hand van de ontwikkeling van de energieprijs. Het basisbedrag of het fasebedrag waarvoor u subsidie aanvraagt, geldt voor de hele looptijd van de SDE+ subsidie.

WATER

SDE+ subsidieert in 2018 ook installaties die energie halen uit waterkracht, vrije stromingsenergie en osmose. Onder de categorie 'Vrije stromingsenergie' kunt u bovendien een subsidieaanvraag indienen voor golfenergie.

1. Voor welke Water-installaties is er SDE+ subsidie mogelijk in 2018?

Waterkracht

Er is subsidie mogelijk voor:

- Nieuwe waterkrachtinstallaties met een verval < 50 cm
- Nieuwe waterkrachtinstallaties met een verval ≥ 50 cm en
- Renovatie van bestaande waterkrachtinstallaties met nieuwe turbines en een verval ≥ 50 cm.

Vrije stromingsenergie

U kunt subsidie aanvragen in de categorie Nieuwe waterkrachtinstallaties met een verval < 50 cm voor waterturbines die bijvoorbeeld gebruik maken van getijdenenergie met een verval < 50 cm.

In alle gevallen gaat het om energie uit water dat niet specifiek voor de productie van energie omhoog gepompt is.

Golfenergie

Via SDE+ 2018 is subsidie mogelijk voor een productie-installatie waarmee de energie van golven wordt omgezet in hernieuwbare elektriciteit. U kunt een aanvraag indienen in de categorie 'Nieuwe waterkrachtinstallaties met een verval < 50 cm'.

Osmose

U kunt subsidie aanvragen voor een productie-installatie die hernieuwbare elektriciteit genereert door middel van het verschil in zoutconcentraties tussen twee watermassa's.

2. Kenmerken en wijzigingen ten opzichte van 2017

Voor de categorie 'Renovatie van bestaande waterkracht' geldt dat alle turbines waarvoor subsidie wordt aangevraagd nieuw geplaatst moeten worden in bestaande kunstwerken. De overige onderdelen hoeven niet nieuw te zijn.

3. Fasering en tarieven Water

2018	Fase 1 Vanaf 2 oktober 09.00 uur	Fase 2 Vanaf 15 oktober 17.00 uur	Fase 3 Vanaf 29 oktober 17.00 uur tot 8 november 17.00 uur	Basis- energieprijs	Voorlopig correctiebedrag 2018	Maximum vollasturen per jaar	Maximale looptijd subsidie (jaren)	Uiterlijke termijn ingebruikname (jaren)
Water	Maximum basisbedrag / fasebedrag (€/kWh)			(€/kWh)				
Waterkrachtinstallatie								
• nieuw, verval < 50 cm waaronder: vrije stromingsenergie en golfenergie	0,090	0,110	0,130	0,027	0,038	3.700	15	4
• nieuw, verval ≥ 50 cm	0,090	0,110	0,130	0,027	0,038	5.700	15	4
• renovatie met nieuwe turbine, verval ≥ 50 cm	0,090	0,100	0,100	0,027	0,038	2.600	15	4
Osmose	0,090	0,110	0,130	0,027	0,038	8.000	15	4

* Dit fasebedrag betreft het maximum basisbedrag voor hernieuwbare elektriciteit.

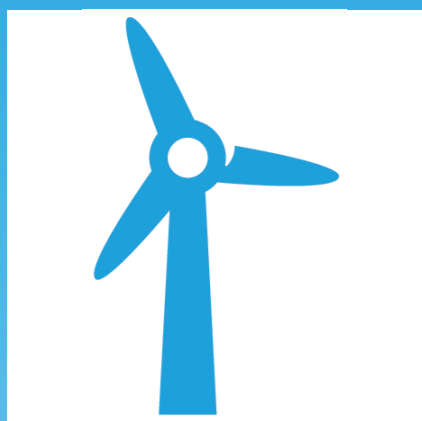

4. Rekenvoorbeeld Water

Rekenvoorbeeld SDE+ bijdrage – Renovatie waterkrachtinstallatie van 12 MWe en verval ≥ 50 cm

Maximum fasebedrag fase 1 (vrije categorie)	9,0 €ct/kWh
Maximum basisbedrag vanaf fase 2	10,0 €ct/kWh
Voorlopig correctiebedrag 2018	3,8 €ct/kWh
Voorlopige bijdrage SDE+ 2018 bij aanvraag in fase 1 voor 9,0 €ct/kWh	$9,0 - 3,8 = 5,2$ €ct/kWh = 52 €/MWh
Voorlopige bijdrage SDE+ 2018 bij aanvraag vanaf fase 2 voor 10,0 €ct/kWh	$10,0 - 3,8 = 6,2$ €ct/kWh = 62 €/MWh
Maximum aantal subsidiabele vollasturen	2.600
Maximale subsidiabele jaarproductie voor gerenoveerde waterkrachtinstallatie van 12 MWe	$12 * 2.600 = 31.200$ MWh
Voorlopige bijdrage SDE+ in 2018 bij aanvraag in fase 1 voor 9,0 €ct/kWh	$52 \text{ €/MWh} * 31.200 \text{ MWh} =$ € 1.622.400
Voorlopige bijdrage SDE+ in 2018 bij aanvraag vanaf fase 2 voor 10,0 €ct/kWh	$62 \text{ €/MWh} * 31.200 \text{ MWh} =$ € 1.934.400

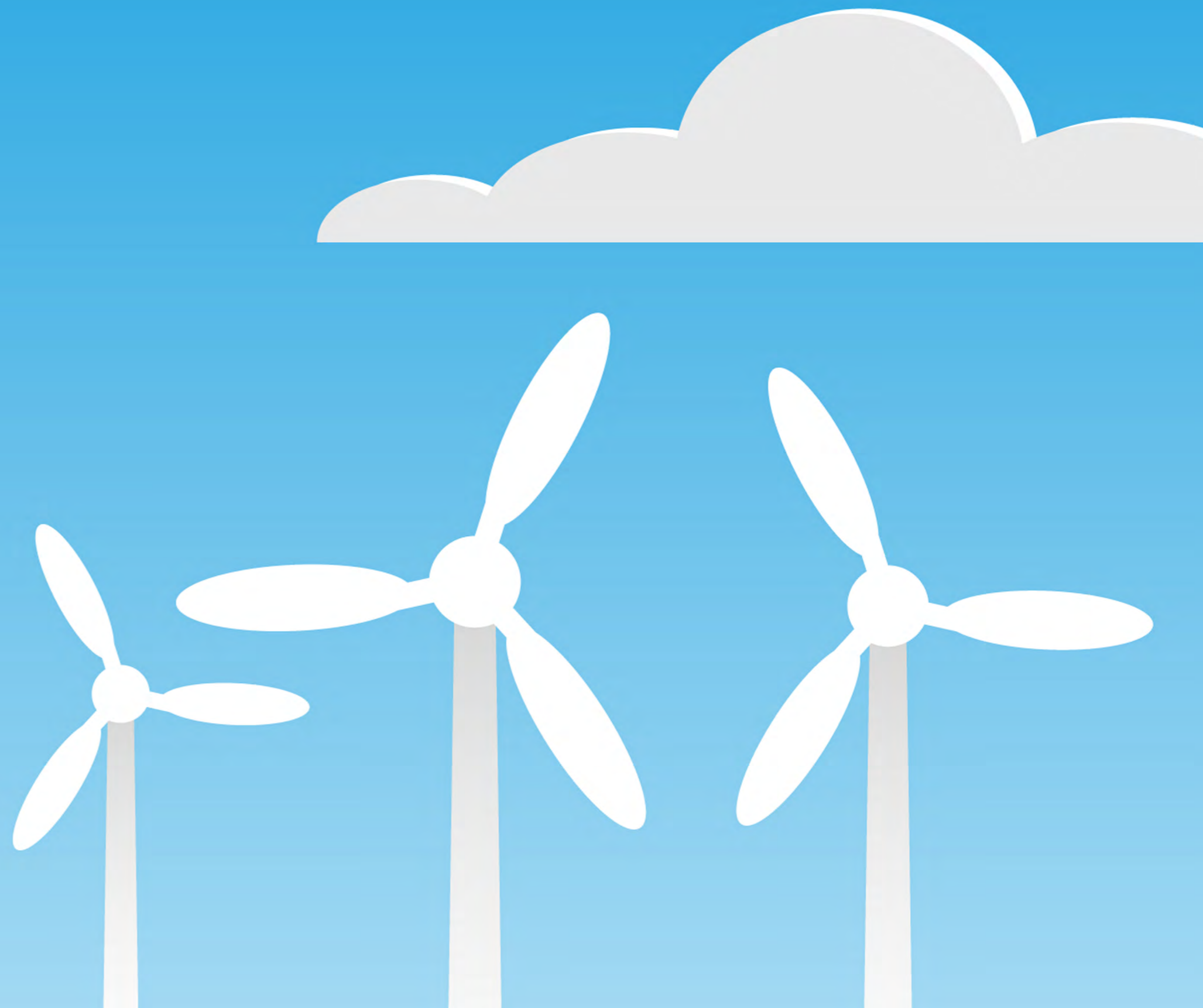
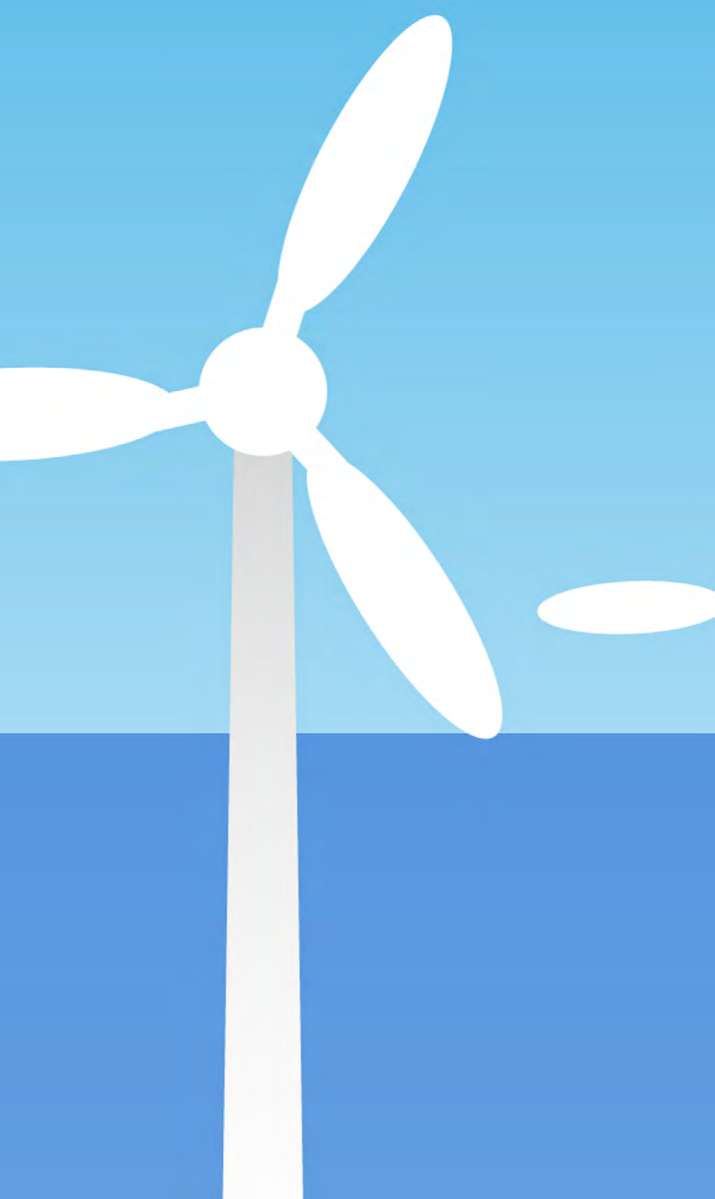
Op de pagina '[Berekening](#)' van de SDE+ website staat beschreven hoe de hoogte van de SDE+ subsidie bepaald wordt en hoeveel er wordt uitgekeerd. De hier weergegeven bijdrage SDE+ in 2018 is een voorlopige bijdrage, gebaseerd op het voorlopige correctiebedrag voor 2018. Het correctiebedrag wordt in het kalenderjaar volgend op het productiejaar definitief vastgesteld. Daarop volgt een bijstelling van de al uitbetaalde voorschotbedragen. Het voorlopige en definitieve correctiebedrag wordt elk jaar opnieuw vastgesteld aan de hand van de ontwikkeling van de energieprijzen. Het basisbedrag of het fasebedrag waarvoor u subsidie aanvraagt, geldt voor de hele looptijd van de SDE+ subsidie.

WIND

In de openstellingsronde SDE+ najaar 2018 kunt u subsidie aanvragen voor windturbines in de categorieën ‘Wind op land’, ‘Wind op primaire waterkering’ en ‘Wind in meer’.

Voor de categorie ‘Wind op zee’ zijn aparte tenderregelingen.

1. Voor welke Wind-installaties is er SDE+ subsidie mogelijk in 2018?

Binnen SDE+ najaar 2018 bestaan de volgende drie subsidie categorieën voor wind:

- Wind op land;
- Wind op primaire waterkering;
- Wind in meer.

2. Kenmerken en wijzigingen ten opzichte van 2017

Windkaart

Alle gemeentes in Nederland zijn ingedeeld in de volgende vier windsnelheids categorieën:

- $\geq 8,0$ m/s
- $\geq 7,5$ en $< 8,0$ m/s
- $\geq 7,0$ en $< 7,5$ m/s
- $< 7,0$ m/s

De kaart 'Windsnelheid per gemeente in Nederland' toont de gemiddelde windsnelheid per gemeente in Nederland en is gebaseerd op een windkaart van het KNMI. Voor de SDE+ 2018 geldt de gemeentelijke indeling per 31 december 2017.

Per windcategorie is een apart basisbedrag berekend.

Het maximumbedrag waarvoor u subsidie kunt aanvragen is afhankelijk van de gemeente waarin het project wordt gerealiseerd.

De naam van de gemeente kan anders zijn dan de plaatsnaam van de locatie waar u het project gaat realiseren. De gemeente Rotterdam is vanwege grote verschillen in windsnelheid onderverdeeld op wijk- of buurtniveau. Houd hiermee rekening bij de selectie van de gemeente in het eLoket.

Een lijst van de gemeenten vindt u in de bijlage van de Aanwijzingsregeling SDE-categorieën najaar 2018.

Wind op primaire waterkering

In de categorie 'Wind op primaire waterkering' kunt u subsidie aanvragen voor windturbines binnen het waterstaatswerk of een beschermingszone van een voorliggende waterkering. Welke voorliggende waterkeringen in aanmerking komen, leest u in hoofdstuk 5 van bijlage II van de Regeling veiligheid primaire waterkeringen 2017. Ook kunt u subsidie aanvragen voor windturbines binnen het waterstaatswerk of de zeewaarts-gerichte beschermingszone van een primaire waterkering (zeewaterkering) die grenst aan de Noordzee, de Westerschelde, de Oosterschelde, de Waddenzee, de Dollard of de Eems. De kaart 'Wind op primaire waterkering SDE+' toont een overzicht van de waterkeringen. Windturbines die geplaatst worden op waterkeringen die niet onder de categorie 'Wind op primaire waterkering' vallen, vallen onder de categorie 'Wind op land'.

Wind in meer

Er is subsidie mogelijk voor turbines waarvan de fundering volledig in het water van een meer van minimaal 1 km² staat. Daarnaast moet het hart van de fundering op een afstand van tenminste 25 m van de waterkant staan. Het gaat dan bijvoorbeeld om het IJsselmeer of de Zeeuwse wateren.

Vervanging van windturbines

Bij de vervanging van windturbines kan uitsluitend subsidie worden aangevraagd:

- als het nominaal en te realiseren vermogen per windturbine ten opzichte van de te vervangen turbine tenminste met 1 MW toeneemt, of
- als de te vervangen windturbine op het moment van vervanging 15 jaar op de desbetreffende locatie in gebruik is geweest en ten minste 13 jaar voor de subsidieaanvraag in gebruik is genomen.

Windviewer en windrapport

De haalbaarheidsstudie voor windprojecten moet een windrapport bevatten. Onderdeel van dat windrapport is een windenergie-opbrengstberekening. Voor het opstellen van de windenergie-opbrengstberekening is een maximale gemiddelde windsnelheid voorgeschreven op basis van de Windviewer. De Windviewer geeft voor elke locatie in Nederland op elke hoogte tussen de 20 en 260 meter de gemiddelde windsnelheid weer. Deze gemiddelde windsnelheid is gebaseerd op de winddata van het KNMI over de periode 2004-2013.

Vergunningen

- Omgevingsvergunning: Voor de bouw van een windturbine zal in de meeste gevallen een vergunning in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) vereist zijn. U moet dan de omgevingsvergunning met de aanvraag voor de vergunning meesturen. Een tijdelijke vergunning op grond van de kruimellijst van het Besluit Omgevingsrecht volstaat niet.
- Wbr-vergunning: Indien voor de bouw van de windturbine een vergunning nodig is in het kader van de Wet beheer Rijkswaterstaatwerken (Wbr), moet u ook deze vergunning meesturen.
- Watervergunning: In sommige gevallen kan het nodig zijn dat u voor de bouw van de windturbine een vergunning op grond van hoofdstuk 6, paragraaf 6 van het Waterbesluit (Watervergunning) nodig hebt. U stuurt de watervergunning voor de bouw van de windturbine mee in die gevallen dat Rijkswaterstaat bevoegd gezag is. Als een waterschap het bevoegd gezag is voor het afgeven van de watervergunning, of alleen voor de bekabeling een watervergunning nodig is, hoeft u deze niet mee te sturen.

Geen 'Wind op zee' in SDE+ 2018

Voor de categorie '[Wind op zee](#)' zijn aparte tenderregelingen.

3. Fasering en tarieven Wind

2018	Fase 1 Vanaf 2 oktober 09.00 uur	Fase 2 Vanaf 15 oktober 17.00 uur	Fase 3 Vanaf 29 oktober 17.00 uur tot 8 november 17.00 uur	Basis- energieprijs	Voorlopig correctiebedrag 2018	Maximum vollasturen per jaar	Maximale looptijd subsidie (jaren)	Uiterlijke termijn ingebruikname (jaren)
Wind	Maximum basisbedrag / fasebedrag (€/kWh)			(€/kWh)				
Wind op land								
• ≥ 8,0 m/s	0,054	0,054	0,054	0,022	0,032	*	15	4
• ≥ 7,5 en < 8,0 m/s	0,059	0,059	0,059	0,022	0,032	*	15	4
• ≥ 7,0 en < 7,5 m/s	0,064	0,064	0,064	0,022	0,032	*	15	4
• < 7,0 m/s	0,073	0,073	0,073	0,022	0,032	*	15	4
Wind op primaire waterkering								
• ≥ 8,0 m/s	0,058	0,058	0,058	0,022	0,032	*	15	4
• ≥ 7,5 en < 8,0 m/s	0,063	0,063	0,063	0,022	0,032	*	15	4
• ≥ 7,0 en < 7,5 m/s	0,069	0,069	0,069	0,022	0,032	*	15	4
• < 7,0 m/s	0,077	0,077	0,077	0,022	0,032	*	15	4
Wind in meer, water ≥ 1 km²	0,085	0,085	0,085	0,022	0,032	*	15	4

* Het aantal vollasturen wordt vastgesteld op de netto P50-waarde vollasturen op grond van de windenergie-opbrengstberekening. Deze waarde wordt per project bepaald.

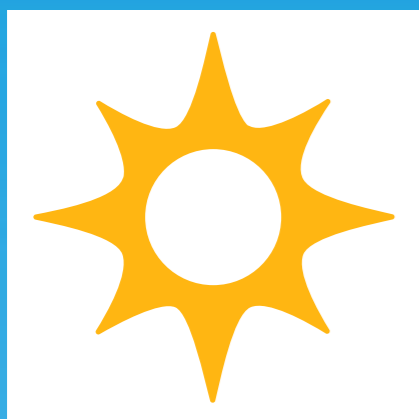

4. Rekenvoorbeeld Wind

Rekenvoorbeeld SDE+ bijdrage – Wind op land < 7,0 m/s
Bijvoorbeeld een project in de gemeente Amersfoort

Maximum basisbedrag vanaf fase 1	7,3 €ct/kWh
Maximum aantal subsidiabele vollasturen, de netto P50-waarde vollasturen uit het windrapport van de aanvrager. Deze waarde wordt per project bepaald.	2.350
Voorlopig correctiebedrag 2018	3,2 €ct/kWh
Voorlopige bijdrage SDE+ 2018 bij aanvraag vanaf fase 1 voor 7,3 €ct/kWh	$7,3 - 3,2 = 4,1$ €ct/kWh = 41 €/MWh
Maximale subsidiabele jaarproductie bij een installatie met een vermogen van 3 MW	$3 * 2.350 = 7.050$ MWh
Voorlopige bijdrage SDE+ in 2018 bij aanvraag vanaf fase 1 voor 7,3 €ct/kWh	41 €/MWh * 7.050 MWh = € 289.050

Op de pagina 'Berekening' van de SDE+ website staat beschreven hoe de hoogte van de SDE+ subsidie berekend wordt en hoeveel er wordt uitgekeerd. De hier weergegeven bijdrage SDE+ in 2018 is een voorlopige bijdrage, gebaseerd op het voorlopige correctiebedrag voor 2018. Het correctiebedrag wordt in het kalenderjaar volgend op het productiejaar definitief vastgesteld. Daarop volgt een bijstelling van de al uitbetaalde voorschotbedragen. Het voorlopige en definitieve correctiebedrag wordt elk jaar opnieuw vastgesteld aan de hand van de ontwikkeling van de energieprijzen. Het basisbedrag of het fasebedrag waarvoor u subsidie aanvraagt, geldt voor de hele looptijd van de SDE+ subsidie.

ZON

De SDE+ regeling biedt in 2018 subsidiemogelijkheden voor de productie van zonnestroom en zonnewarmte. De categorieën 'Zon-PV vanaf 15 kWp' zijn alleen opengesteld voor installaties die aangesloten worden op een grootverbruikersaansluiting. De categorieën 'Zonthermie' staan open voor subsidieaanvragen voor installaties met een afgedekte zonnecollector en een totaal thermisch vermogen ≥ 140 kW

1. Voor welke Zon-installaties is er SDE+ subsidie mogelijk in 2018?

Hernieuwbare elektriciteit

Er is subsidie mogelijk voor fotovoltaïsche zonnepanelen (Zon-PV) met een vermogen ≥ 15 kWp en een grootverbruikersaansluiting.

Hernieuwbare warmte

U kunt subsidie aanvragen voor 'Zonthermie met een totaal thermisch vermogen ≥ 140 kW', waarbij uitsluitend gebruik wordt gemaakt van afgedekte collectoren.

2. Kenmerken en wijzigingen ten opzichte van 2017

Zon-PV

De SDE+ 2018 onderscheidt twee categorieën Zon-PV. Kleinschalige Zon-PV met een piekvermogen ≥ 15 kWp en < 1 MWp en een categorie met een piekvermogen ≥ 1 MWp. De realisatietermijn voor Zon-PV < 1 MWp is anderhalf jaar. De categorieën Zon-PV zijn alleen opengesteld voor installaties die worden aangesloten op een grootverbruikersaansluiting. Dat is een aansluiting van meer dan 3×80 A op het elektriciteitsnet.

Met het aanschaffen van een grootverbruikersinstallatie kunnen hoge kosten gepaard gaan. Neem voor het indienen van uw subsidieaanvraag contact op met de netbeheerder voor een prijsindicatie en een termijn waarbinnen de aansluiting aangelegd kan worden.

'Netlevering' en 'Niet-netlevering'

In de SDE+ 2018 zijn verschillende basisenergieprijzen en correctiebedragen gepubliceerd voor netlevering en niet-netlevering (eigen gebruik). Omdat u een groter financieel voordeel heeft als u de opgewekte elektriciteit zelf gebruikt, geldt voor 'eigen gebruik' een hoger correctiebedrag.

De werkwijze is als volgt:

- Het maximaal te verlenen subsidiebedrag in de subsidieverlening wordt gebaseerd op de basisenergieprijs voor 'netlevering'.
- De voorschotten worden ingesteld op basis van de verdeling tussen 'netlevering' en 'niet-netlevering' over de afgelopen periode van een jaar of als deze niet bepaald is, een opgave van de aanvrager.
- De bijstelling van de voorschotten wordt berekend op basis van de door CertiQ aan de meetwaarden toegekende labeling 'netlevering' en 'niet-netlevering'.

Als u een aanvraag indient maar geen eigenaar bent van de beoogde locatie voor de productie-installatie, dan bent u verplicht om een verklaring van de eigenaar met uw aanvraag mee te sturen. In deze verklaring geeft de eigenaar toestemming voor het installeren en exploiteren van de productie-installatie op de beoogde locatie. Zijn er meerdere eigenaren dan moeten zij allen deze toestemming in een verklaring geven. Al deze verklaringen voegt u bij de subsidieaanvraag. Dit geldt voor alle categorieën productie-installaties. Producenten die niet van plan zijn een grootverbruikersaansluiting te nemen of hebben, kunnen mogelijk gebruik maken van de Salderingsregeling.

Energie-investeringsaftrek (EIA) of de Subsidieregeling Energiebesparing en duurzame energie sportaccommodaties (EDS).

Haalbaarheidsstudie

Vraagt u subsidie aan voor meer dan 500 kWp? Dan bent u verplicht een haalbaarheidsstudie uit te voeren en deze aan uw aanvraag toe te voegen. De haalbaarheidsstudie bevat in ieder geval een onderbouwing van het eigen vermogen voor het totaal aan projecten binnen dezelfde openstellingsronde van dezelfde aanvrager. Lees meer over de haalbaarheidsstudie op mijnrvo.nl/sde onder de tab 'Bijlagen bij uw SDE+ aanvraag'.

Omgevingsvergunning

Als de zonnecollectoren of zonnepanelen niet op een dak geplaatst worden maar in een veldopstelling of aan een gevel (in het zicht), dan zal een omgevingsvergunning in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht vereist zijn. De vergunning moet zijn afgegeven voordat de SDE+ subsidie kan worden aangevraagd. Ook moet de vergunning daadwerkelijk gebruikt worden voor de bouw van de installatie. Een tijdelijke vergunning op grond van de kruimellijst van het Besluit Omgevingsrecht volstaat niet.

Plaatst u de zon-installatie op een nieuw te bouwen gebouw? Voeg dan bij uw subsidieaanvraag de verleende omgevingsvergunning van het bouwwerk toe.

Dakopstelling

Door voor de subsidieaanvraag een goede analyse te maken van het dak, waarop de installatie geplaatst zal worden, zorgt u voor een snelle realisatie binnen de termijn van 1,5 of 3 jaar. Bereken het dakoppervlak goed en houd rekening met lichtstraten en klimaatinstallaties die op het dak staan. Bepaal ook of het dak voldoende draagkracht heeft om hierop de installatie te kunnen plaatsen.

Zonthermie

Voor de categorie 'Zonthermie' kunt u SDE+ 2018 subsidie aanvragen voor installaties, waarbij uitsluitend gebruik wordt gemaakt van 'afgedekte' collectoren, met een totaal thermisch vermogen ≥ 140 kW. Voor het berekenen van het vermogen geldt dat 1 m² apertuuroppervlak zonnecollector een thermisch vermogen heeft van 0,7 kW.

In de SDE+ 2018 zijn twee vermogensklassen voor Zonthermie. Omdat grotere systemen kosteneffectiever zijn, is voor deze categorie een lager basisbedrag berekend. Ook de basis-energieprijs en het correctiebedrag zijn verschillend voor de kleine en de grote installaties.

- Zonthermie met een vermogen ≥ 140 kWth en < 1 MWth
- Zonthermie met een vermogen ≥ 1 MWth

Om voor subsidie in aanmerking te komen, moet het licht-absorberende oppervlak een geïntegreerd geheel zijn met de lichtdoorlatende laag die zorgt voor isolatie, bijvoorbeeld een glazen plaat of buis. De beglazing van een kas is een licht doorlatende laag, die geen geïntegreerd geheel vormt met het lichtabsorberende oppervlak. Hiervoor kunt u dus in 2018 geen subsidie aanvragen.

Voor kleinere systemen is de Investeringssubsidie voor duurzame energie (ISDE) van toepassing.

3. Fasering en tarieven Zon

2018	Fase 1	Fase 2	Fase 3	Basisenergieprijs		Voorlopig correctiebedrag 2018		Maximum vollasturen per jaar	Maximale looptijd subsidie (jaren)	Uiterlijke termijn ingebruikname (jaren)
	Vanaf 2 oktober 09.00 uur	Vanaf 15 oktober 17.00 uur	Vanaf 29 oktober 17.00 uur tot 8 november 17.00 uur	(€/kWh)		(€/kWh)				
Zon	Maximum basisbedrag / fasebedrag (€/kWh)			(€/kWh)		(€/kWh)				
Zon-PV aansluiting $> 3 * 80$ A piekvermogen: • ≥ 15 kWp en < 1 MWp • ≥ 1 MWp	0,090 0,090	0,106 0,099	0,106 0,099	Netlevering 0,022 0,022	Niet-netlevering 0,047 0,039	Netlevering 0,038 0,038	Niet-netlevering 0,063 0,055	950 950	15 15	1,5 3
Zonthermie Thermisch vermogen: • ≥ 140 kW en < 1 MW • ≥ 1 MW	0,090 0,083	0,094 0,083	0,094 0,083	0,029 0,023		0,029 0,024		700 700	15 15	3 3

4. Rekenvoorbeelden Zon

Rekenvoorbeeld SDE+ bijdrage – Zon-PV \geq 15 kWp en $<$ 1 MWp (elektriciteit)

Maximum fasebedrag fase 1 (vrije categorie)	9,0 €ct/kWh
Maximum basisbedrag vanaf fase 2	10,6 €ct/kWh
Voorlopig correctiebedrag 2018 voor netlevering Voorlopig correctiebedrag 2018 voor niet-netlevering	3,8 €ct/kWh 6,3 €ct/kWh
Aanvraag in fase 1 voor 9,0 €ct/kWh voorlopige bijdrage SDE+ 2018 bij netlevering voorlopige bijdrage SDE+ 2018 bij niet-netlevering	$9,0 - 3,8 = 5,2$ €ct/kWh = 52 €/MWh $9,0 - 6,3 = 2,7$ €ct/kWh = 27 €/MWh
Aanvraag vanaf fase 2 voor 10,6 €ct/kWh voorlopige bijdrage SDE+ 2018 bij netlevering voorlopige bijdrage SDE+ 2018 bij niet-netlevering	$10,6 - 3,8 = 6,8$ €ct/kWh = 68 €/MWh $10,6 - 6,3 = 4,3$ €ct/kWh = 43 €/MWh
Maximum aantal subsidiabele vollasturen#	950
Maximale subsidiabele jaarproductie bij een installatie met een vermogen van 400 kWp# 50% netlevering 50% niet-netlevering	$400 * 950 = 380.000$ kWh = 380 MWh $50\% * 380$ MWh = 190 MWh $50\% * 380$ MWh = 190 MWh
Voorlopige bijdrage SDE+ in 2018 bij aanvraag in fase 1 voor 9,0 €ct/kWh voor 400 kWp 50% netlevering 50% niet-netlevering totaal	52 €/MWh * 190 MWh = € 9.880 27 €/MWh * 190 MWh = € 5.130 € 15.010
Voorlopige bijdrage SDE+ in 2018 bij aanvraag vanaf fase 2 voor 10,6 €ct/kWh voor 400 kWp 50% netlevering 50% niet-netlevering totaal	68 €/MWh * 190 MWh = € 12.920 43 €/MWh * 190 MWh = € 8.170 € 21.090

Bij een aanvraag voor Zon-PV \geq 15 kWp hoeft u geen productieraming (= vermogen * vollasturen) op te geven. RVO.nl gaat in uw beschikking uit van het maximum aantal subsidiabele vollasturen van 950.

Op de pagina 'Berekening' van de SDE+ website staat beschreven hoe de hoogte van de SDE+ subsidie berekend wordt en hoeveel er wordt uitgekeerd. De hier weergegeven bijdrage SDE+ in 2018 is een voorlopige bijdrage, gebaseerd op de voorlopige correctiebedragen voor 2018. De correctiebedragen worden in het kalenderjaar volgend op het productiejaar definitief vastgesteld. Daarop volgt een bijstelling van de al uitbetaalde voorschotbedragen. Het voorlopige en definitieve correctiebedrag wordt elk jaar opnieuw vastgesteld aan de hand van de ontwikkeling van de energieprijzen. Het basisbedrag of het fasebedrag waarvoor u subsidie aanvraagt, geldt voor de hele looptijd van de SDE+ subsidie.

Rekenvoorbeeld SDE+ bijdrage – Zonthermie thermisch vermogen ≥ 140 kW en < 1 MW (warmte)

Maximum fasebedrag fase 1 (vrije categorie)	9,0 €ct/kWh
Maximum basisbedrag vanaf fase 2	9,4 €ct/kWh
Voorlopig correctiebedrag 2018	2,9 €ct/kWh
Voorlopige bijdrage SDE+ 2018 bij aanvraag in fase 1 voor 9,0 €ct/kWh	$9,0 - 2,9 = 6,1$ €ct/kWh = 61 €/MWh
Voorlopige bijdrage SDE+ 2018 bij aanvraag vanaf fase 2 voor 9,4 €ct/kWh	$9,4 - 2,9 = 6,5$ €ct/kWh = 65 €/MWh
Maximum aantal subsidiabele vollasturen#	700
Totaal thermisch vermogen van een installatie met een apertuuroppervlak van 200 m ²	$200 * 0,7 = 140$ kW
Maximale subsidiabele jaarproductie bij een installatie met een thermisch vermogen van 140 kW#	$140 * 700 = 98.000$ kWh = 98 MWh
Voorlopige bijdrage SDE+ in 2018 bij aanvraag in fase 1 voor 9,0 €ct/kWh	61 €/MWh * 98 MWh = € 5.978
Voorlopige bijdrage SDE+ in 2018 bij aanvraag vanaf fase 2 voor 9,4 €ct/kWh	65 €/MWh * 98 MWh = € 6.370

Bij een aanvraag voor Zonthermie vult u het apertuuroppervlak in. Het thermische vermogen van de installatie in kW is gelijk aan het totale apertuuroppervlak in m² vermenigvuldigd met een factor 0,7. U hoeft geen productieraming (= vermogen * vollasturen) op te geven.

Op de pagina ‘Berekening’ van de SDE+ website staat beschreven hoe de hoogte van de SDE+ subsidie berekend wordt en hoeveel er wordt uitgekeerd. De hier weergegeven bijdrage SDE+ in 2018 is een voorlopige bijdrage, gebaseerd op de voorlopige correctiebedragen voor 2018. De correctiebedragen worden in het kalenderjaar volgend op het productiejaar definitief vastgesteld. Daarop volgt een bijstelling van de al uitbetaalde voorschotbedragen. Het voorlopige en definitieve correctiebedrag wordt elk jaar opnieuw vastgesteld aan de hand van de ontwikkeling van de energieprijzen. Het basisbedrag of het fasebedrag waarvoor u subsidie aanvraagt, geldt voor de hele looptijd van de SDE+ subsidie.

Aanvragen ronde SDE+ najaar 2018: 2 oktober – 8 november

Wilt u gebruik maken van de SDE+ regeling? Het aanvragen van subsidie gaat snel en gemakkelijk online via het eLoket van Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

De ronde SDE+ najaar 2018 loopt van 2 oktober, 9.00 uur tot 8 november 2018, 17.00 uur. De openstelling verloopt in drie fases en per fase loopt het fasebedrag op.

1. Identificatiemiddelen eLoket

Voordat u gebruik kunt maken van het eLoket moet u zich identificeren met een gebruikersnaam en een wachtwoord. Ondernemingen en instellingen identificeren zich met eHerkenning. Particulieren doen dat met een DigiD voor burgers.

2. Inloggen eLoket

Inloggen op het eLoket gaat als volgt:

1. Ga naar mijn.rvo.nl/sde
2. Klik op de knop 'Aanvragen', onder het kopje 'Direct regelen'.
3. Kies het identificatiemiddel waar u mee wilt inloggen en login#.
4. Standaard komt u op de startpagina van eLoket terecht.
5. Via de tab 'Nieuwe aanvraag' kunt u in de 'Formulieren catalogus' het formulier 'Stimulering Duurzame Energieproductie 2018 (SDE+)' openen.

6. Vervolgens geeft u onder het tabblad 'Thema selecteren' aan voor welke categorie productie-installaties u een aanvraag wilt indienen. Op het tabblad 'Formulier aanmaken' beantwoordt u enkele vragen. Daarna wordt het juiste formulier voor u aangemaakt.

3. Invullen

U bent nu aangekomen bij het formulier met de voor uw aanvraag relevante vragen. Voordat u naar een volgend tabblad gaat, kunt u met de knop 'Controleren' uw invoer checken. Als er gegevens ontbreken of als bepaalde gegevens niet juist zijn ingevoerd, krijgt u daar een melding van. In het laatste tabblad van het aanvraagformulier voegt u de bijlagen toe. Verplichte bijlagen zijn aangeduid met een *. Controleer de hele aanvraag op fouten voordat u het verzendt. Krijgt u nog foutmeldingen? Navigeer dan naar het vermelde tabblad om uw invoer te corrigeren. U kunt uw aanvraag verzenden vanaf de opening op 2 oktober 2018, 9.00 uur. U kunt uw aanvraag altijd tussentijds opslaan als concept. Om uw aanvraag in te dienen, logt u dan op een later moment opnieuw in en doorloopt u de stappen onder punt 4 om de aanvraag te verzenden.

4. Verzenden

Om een correct ingevuld formulier te verzenden, klikt u op 'Naar verzenden' onder het tabblad 'Controleren'. Hier controleert u nog een laatste keer of alle gegevens juist zijn ingevuld. Alle vragen en antwoorden verschijnen onder elkaar op het scherm. U geeft aan in welke fase en voor welk bedrag per megawattuur (1 megawattuur is gelijk aan 1.000 kilowattuur) u de aanvraag indient. Vervolgens vinkt u 'Verklaring en ondertekening' aan. Hierna dient u de aanvraag definitief in door op 'Ondertekenen en verzenden' te klikken. U ontvangt een e-mailbevestiging op het adres dat u in uw profiel hebt opgegeven.

5. Terugvinden

Uw aanvraagformulier wordt automatisch opgeslagen als u naar een volgend tabblad navigeert. U kunt de gegevens ook tussendoor zelf opslaan. Opgeslagen aanvragen vindt u terug in 'Mijn overzicht'. Ingediende aanvragen hebben een projectnummer. Dit nummer kunt u gebruiken bij correspondentie over uw aanvraag.

Als u voor het eerst inlogt, dan komt u in een profielscherm. Vul daar alle verplichte velden in en sla deze op. Daarna wordt u uitgelogd en moet u opnieuw inloggen. Dit kan door de stappen 1 t/m 4 nogmaals uit te voeren.

Hebt u nog geen eHerkenning of DigiD?

Via onderstaande link vraagt u eHerkenning of een DigiD aan. Houdt u rekening met een doorlooptijd van enkele dagen. Bij een aanvraag voor SDE+ subsidie is een eHerkenningmiddel op betrouwbaarheidsniveau 1 vereist.

www.eherkenning.nl en www.digid.nl

Gebundelde aanvragen van wind en hernieuwbare gas-hubs

U kunt aanvragen bundelen in de windcategorieën en voor productie-installaties die onderdeel zijn van een hernieuwbaar gas-hub. Dit kan handig zijn als de gezamenlijke aanvragers het project alleen willen uitvoeren als alle aanvragen in de bundel worden gehonoreerd.

Als er op één dag meer subsidies aangevraagd worden dan er budget beschikbaar is, rangschikken wij de aanvragen op volgorde van de aanvraagbedragen. Bij een gebundelde aanvraag geldt dan het hoogste bedrag van de aanvragen in de bundel. Als er geloot moet worden, dan wordt de bundel als één aanvraag gezien.

Vorbereiding van uw aanvraag: welke bijlagen stuurt u mee?

In het aanvraagformulier voor SDE+ 2018 wordt per categorie een specifiek aantal bijlagen gevraagd.

Haalbaarheidsstudie

Vanaf een vermogen van 0,5 MW (500 kWp) is het verplicht een haalbaarheidsstudie (onder de tab 'Bijlagen bij uw SDE+ aanvraag') aan de aanvraag toe te voegen. De haalbaarheidsstudie bestaat in ieder geval uit een duidelijk plan voor de financiering, een onderbouwing van het eigen vermogen, een exploitatieberekening en een uitgewerkt tijdschema voor de ingebruikname van de productie-installatie. Het eigen vermogen onderbouwt u met stukken waaruit blijkt dat de benodigde (financiële) middelen beschikbaar zijn, zoals een jaarrekening of een balans. De haalbaarheidsstudie bevat in ieder geval een onderbouwing van het eigen vermogen voor het totaal aan projecten binnen dezelfde openstellingsronde van dezelfde aanvrager.

Voor de volledigheid van uw aanvraag geeft u altijd inzicht in:

- *het eigen vermogen van de aanvrager zelf en*
- *het eigen vermogen dat wordt ingebracht door derden of door aandeelhouder(s).*

Als het aandeel eigen vermogen in de totale investering minder is dan 20% is ook een verklaring van een financier verplicht. Het onderdeel eigen vermogen door derden of aandeelhouder(s) is onderbouwd met een contract en geeft ook inzicht in het eigen vermogen van deze partijen.

Afhankelijk van het project worden er extra gegevens opgevraagd. Informatie over de haalbaarheidsstudie vindt u op mijnrvo.nl/sde.

Tip: gebruik de geactualiseerde versie van het 'Model Haalbaarheidsstudie SDE+'.

Windrapport

Doet u een aanvraag in de categorie 'Wind (land, meer of primaire waterkering)'? Dan is ook een windrapport verplicht. Het windrapport bevat een windenergie-opbrengstberekening. Gebruik de Windviewer bij de bepaling van de maximale gemiddelde windsnelheid.

Geologisch onderzoek

Doet u een aanvraag in de categorie Geothermie? Dan is een geologisch onderzoek vereist. Voeg het onderzoek toe bij de indiening van uw aanvraag. Gebruik het TNO rapport 'Specificaties geologisch onderzoek voor geothermieprojecten – Rapportagevereisten SDE+ en RNES'. Hierin staat beschreven waar de geologische onderbouwing van de SDE+ subsidie-aanvraag minimaal aan moet voldoen.

Benodigde vergunningen

Vaak zijn voor productie-installaties één of meer vergunningen vereist. Op het moment dat u uw aanvraag indient, moeten deze vergunningen zijn afgegeven door het bevoegd gezag.

Als aanvrager wordt u geacht op de hoogte te zijn van de vergunningsvereisten die betrekking hebben op de productie-installatie waarvoor u een subsidieaanvraag indient.

Op grond van het 'Besluit SDE' wordt in het aanvraagformulier gevraagd of voor de productie-installatie vergunningen vereist zijn. Het gaat dan bijvoorbeeld om:

- Vergunningen in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Omgevingsvergunning). De vergunning moet daadwerkelijk gebruikt worden voor de bouw van de installatie. Een tijdelijke vergunning op grond van de kruimellijst van het Besluit Omgevingsrecht volstaat niet.
- Wbr-vergunningen;
- Vergunningen op grond van hoofdstuk 6, paragraaf 6 van het Waterbesluit (Watervergunning) en/of
- Vergunningen in het kader van de Mijnbouwwet.

U geeft op het formulier aan of de gevraagde vergunningen vereist zijn. Beantwoordt u een aanvraag met 'ja', dan stuurt u de vergunning(en) ook mee.

Bij uw Omgevingsvergunning(en) moet u naast de verleende vergunning(en) ook de vergunningsaanvraag/aanvragen meesturen bij uw subsidieaanvraag. Uitzondering zijn zon-installaties; hierbij kunt u volstaan met het meesturen van alleen de verleende vergunning.

Toestemming van de eigenaar

Bent u zelf niet de eigenaar van de beoogde locatie voor de productie-installatie? Volgens SDE+ hebt u dan vooraf en uiterlijk op het moment van de aanvraag toestemming van de eigenaar van de beoogde locatie nodig.

In het aanvraagformulier geeft u aan of u eigenaar bent van de beoogde locatie. Is dat niet het geval, dan stuurt u de formele toestemming van de eigenaar van de locatie met uw aanvraag mee. De eigenaar verklaart daarin dat hij of zij toestemming geeft voor het installeren en exploiteren van de productie-installatie op de beoogde locatie. Zijn er meerdere eigenaren, dan voegt u bij uw subsidieaanvraag de verklaringen van alle eigenaren toe.

Aandachtspunten

- **Om voor SDE+ subsidie in aanmerking te komen moet uw aanvraag volledig zijn. Zorg voor een goed onderbouwd project, een sterke haalbaarheidsstudie, alle benodigde vergunningen en bijlagen en een compleet digitaal aanvraagformulier.**
- Neem vóór het indienen van uw subsidieaanvraag contact op met de regionale netbeheerder om de mogelijkheid voor een aansluiting te bespreken.
- U kunt uw aanvraag indienen in de periode van 2 oktober, 9.00 uur tot 8 november 2018, 17.00 uur.
- U kunt per openstellingsronde maximaal één aanvraag indienen per categorie productie-installaties per adres waarop de productie-installatie wordt geplaatst.
- Het bedrag waarvoor u subsidie aanvraagt kan variëren. Het maximum basisbedrag is afhankelijk van de technologie. Ook kunt u subsidie aanvragen voor een lager bedrag in de vrije categorie.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland behandelt de aanvragen op volgorde van binnenkomst. Wie het eerst komt, wie het eerst maalt. Als er op een dag meer aanvragen binnenkomen dan er budget beschikbaar is, rangschikken wij de aanvragen op volgorde van de aanvraagbedragen. Hernieuwbaar gas telt niet volledig mee voor de Europese duurzame energiedoelstellingen. Voor de rangschikking wordt het bedrag voor de categorieën hernieuwbaar gas gedeeld door een correctiefactor van 0,706 en afgerond op drie decimalen, tenzij het aanvraagbedrag gelijk is aan de fasegrens. Dan geldt de betreffende fasegrens voor de productie van hernieuwbare elektriciteit, hernieuwbare warmte of gecombineerde opwekking.
- De aanvraag met het laagste bedrag is als eerste aan de beurt.

Als de budgetgrens tussen aanvragen met een gelijk bedrag valt, wordt er tussen deze aanvragen geloot.

- Aanvragen die wij om 17.00 uur of later ontvangen, worden voor de verdeling van het subsidiebudget aangemerkt als ontvangen op de volgende werkdag.
- Aanvragen voor windcategorieën en aanvragen voor productie-installaties die onderdeel zijn van een hernieuwbare gas-hub, kunnen gebundeld worden aangevraagd. Op de website van SDE+ vindt u meer informatie over gebundeld aanvragen in het eLoket.

SDE+ beschikking

Uitvoeringsovereenkomst en bankgarantie

Ontvangt u een subsidiebeschikking van € 400 miljoen of meer voor uw project? Dan bevat de subsidiebeschikking een opschortende voorwaarde. Binnen twee weken na het afgeven van de subsidiebeschikking moet u een ondertekende uitvoeringsovereenkomst naar RVO.nl sturen. Deze uitvoeringsovereenkomst, overeenkomstig de uitvoeringsovereenkomst zoals opgenomen in de bijlage van de Aanwijzingsregeling SDE-categorieën najaar 2018, vindt u op de [website](#) onder 'Na uw aanvraag'.

De bankgarantie die voortvloeit uit de uitvoeringsovereenkomst, moet u binnen vier weken na het afgeven van de subsidiebeschikking aan RVO.nl overleggen. Een model bankgarantie is in de bijlage van de Aanwijzingsregeling SDE-categorieën najaar 2018 gepubliceerd en vindt u ook op de [website](#).

Meer informatie: FAQ Uitvoeringsovereenkomst op de [website](#).

SDE+ ontvangen

Is er SDE+ subsidie aan u toegekend? Dan moet u nog enkele stappen zetten om die subsidie ook daadwerkelijk uitgekeerd te krijgen.

- U moet binnen 18 maanden na uw subsidiebeschikking RVO.nl afschriften insturen van uw opdrachtverstrekkingen. Hierop staan de onderdelen voor de productie-installatie beschreven en de opdrachten voor de bouw van de productie-installatie. Voor de categorie 'Zon-PV \geq 15 kWp en $<$ 1 MWp' hoeft u geen opdrachtverstrekking(en) op te sturen in verband met de kortere realisatietermijn van 1,5 jaar.
- U moet het project realiseren en de productie-installatie in gebruik nemen.
- U moet zich inschrijven bij een certificerende instantie. Voor hernieuwbare elektriciteit en warmte doet u dat bij CertiQ. Voor hernieuwbaar gas meldt u zich bij Vertogas.
- U moet zich door de netbeheerder (of in het geval van warmte door het meetbedrijf) laten vaststellen als producent van hernieuwbare energie.

Als u deze stappen doorlopen hebt, ontvangt u iedere maand een voorschot. Elk jaar passen wij achteraf een correctie toe op basis van de werkelijke energieprijzen en de gecertificeerde meterstanden die Rijksdienst voor Ondernemend Nederland ontvangt. Zie ook het [Stappenplan SDE+](#).

Pijlers van SDE+

1. Eén budget voor alle categorieën samen

Er is één subsidiebudget vastgesteld voor alle categorieën samen. In de openstellingsronde SDE+ najaar 2018 is € 6 miljard beschikbaar. Als er op een dag meer aanvragen binnenkomen dan er budget beschikbaar is, rangschikken wij de aanvragen op volgorde van de aanvraagbedragen.

De aanvraag met het laagste bedrag is als eerste aan de beurt. Als de budgetgrens tussen aanvragen met een gelijk bedrag valt, wordt er tussen deze aanvragen geloot.

2. Een gefaseerde openstelling

SDE+ gaat gefaseerd open. In 2018 worden drie fases opengesteld in de periode 2 oktober, 9.00 uur tot 8 november 2018, 17.00 uur. Iedere fase heeft een maximum fasebedrag dat oploopt van 9 €ct/kWh (6,4 €ct/kWh voor hernieuwbaar gas) in fase 1 tot 13 €ct/kWh (9,2 €ct/kWh voor hernieuwbaar gas) in fase 3. Voor iedere technologie geldt een maximum basisbedrag. Daarboven wordt geen subsidie uitgekeerd. In fase 1 kunnen kosteneffectieve technologieën met een maximum fasebedrag lager dan of gelijk aan 9 €ct/kWh een aanvraag indienen. Aanvragers in fase 1 hebben een grotere kans dat er voldoende budget beschikbaar is dan technologieën met een hoger maximum basisbedrag.

3. Een maximum basisbedrag per productie-installatie

SDE+ 2018 gaat uit van een maximum basisbedrag van 13 €ct/kWh (9,2 €ct/kWh voor hernieuwbaar gas). Technologieën die duurzame energie kunnen produceren voor ten hoogste dat bedrag, kunnen subsidie aanvragen.

4. Een vrije categorie

Ook kunt u subsidie aanvragen voor een bedrag dat lager is dan het maximum basisbedrag van de betreffende technologie, de zogenoemde vrije categorie. In de vrije categorie kunnen (toekomstige) hernieuwbare energieproducenten hun subsidieaanvraag indienen op tienden van eurocenten per kilowattuur. Zo kunnen initiatiefnemers de subsidieaanvraag nog meer toespitsen op hun business case. Het bedrag waarvoor u subsidie aanvraagt in de vrije categorie is lager dan of gelijk aan het maximum fasebedrag en hoger dan de basisenergieprijs.

Tabel Basisbedragen ronde SDE+ najaar 2018

Categorie	Hernieuwbare energievorm	Maximum basisbedrag (€/kWh)	Basisenergieprijs (€/kWh)	Voorlopig correctiebedrag 2018 (€/kWh)	Vollasturen per jaar
Fase 1 - Vanaf 2 oktober, 9.00 uur					
 RWZI verbeterde slibgisting warmte	warmte	0,033	0,023	0,024	7.000
 Geothermie warmte uitbreiding productie-installatie met tenminste één aanvullende put, diepte ≥ 500 meter	warmte	0,034	0,016	0,017	6.000
 RWZI verbeterde slibgisting hernieuwbaar gas	gas	0,046	0,016	0,017	8.000
 Grote ketel vaste of vloeibare biomassa ≥ 5 MWth	warmte/wkk	0,047	0,016	0,017	8.500
 Grote ketel vaste of vloeibare biomassa ≥ 5 MWth	warmte/wkk	0,047	0,016	0,017	8.000
 Grote ketel vaste of vloeibare biomassa ≥ 5 MWth	warmte/wkk	0,047	0,016	0,017	7.500
 Grote ketel vaste of vloeibare biomassa ≥ 5 MWth	warmte/wkk	0,048	0,016	0,017	7.000
 Grote ketel vaste of vloeibare biomassa ≥ 5 MWth	warmte/wkk	0,048	0,016	0,017	6.500
 Grote ketel vaste of vloeibare biomassa ≥ 5 MWth	warmte/wkk	0,048	0,016	0,017	6.000
 RWZI verbeterde slibgisting WKK	wkk	0,049	0,028	0,035	5.729
 Grote ketel vaste of vloeibare biomassa ≥ 5 MWth	warmte/wkk	0,049	0,016	0,017	5.500
 Grote ketel vaste of vloeibare biomassa ≥ 5 MWth	warmte/wkk	0,050	0,016	0,017	5.000
 Brander op houtpellets ≥ 5 MWth en ≤ 100 MWe	warmte/wkk	0,050	0,021	0,021	3.000
 Geothermie warmte, diepte ≥ 500 meter	warmte	0,053	0,016	0,017	6.000
 Geothermie warmte ombouw bestaande olie- en/of gasputten, diepte ≥ 500 meter	warmte	0,053	0,016	0,017	6.000
 Wind op land, ≥ 8,0 m/s	elektriciteit	0,054	0,022	0,032	*
 Allesvergisting hernieuwbaar gas	gas	0,055	0,016	0,017	8.000
 Kleine ketel vaste of vloeibare biomassa ≥ 0,5 MWth en < 5 MWth	warmte/wkk	0,055	0,029	0,029	3.000
 Wind op primaire waterkering, ≥ 8,0 m/s	elektriciteit	0,058	0,022	0,032	*
 Wind op land, ≥ 7,5 en < 8,0 m/s	elektriciteit	0,059	0,022	0,032	*

* Netto P50-waarde vollasturen uit het windrapport van de aanvrager. Deze waarde wordt per project bepaald.

Vervolg →

Tabel Basisbedragen ronde SDE+ najaar 2018 vervolg

Categorie	Hernieuwbare energievorm	Maximum basisbedrag (€/kWh)	Basisenergieprijs (€/kWh)	Voorlopig correctiebedrag 2018 (€/kWh)	Vollasturen per jaar
Fase 1 - Vanaf 2 oktober, 9.00 uur (vervolg)					
 Geothermie warmte, diepte ≥ 3.500 meter	warmte	0,060	0,016	0,017	7.000
 Allesvergisting warmte	warmte	0,061	0,023	0,024	7.000
 Wind op primaire waterkering, ≥ 7,5 en < 8,0 m/s	elektriciteit	0,063	0,022	0,032	*
 Wind op land, ≥ 7,0 en < 7,5 m/s	elektriciteit	0,064	0,022	0,032	*
 Mestvergisting warmte	warmte	0,065	0,023	0,024	7.000
 Ketel industriële stoom uit houtpellets ≥ 5 MWth	warmte/wkk	0,066	0,016	0,017	8.500
 Allesvergisting WKK	wkk	0,067	0,025	0,031	7.623
 Mestvergisting WKK	wkk	0,068	0,028	0,035	7.322
 Wind op primaire waterkering, ≥ 7,0 en < 7,5 m/s	elektriciteit	0,069	0,022	0,032	*
 Wind op land, < 7,0 m/s	elektriciteit	0,073	0,022	0,032	*
 Ketel vloeibare biomassa ≥ 0,5 MWth en ≤ 100 MWe	warmte/wkk	0,073	0,023	0,024	7.000
 Wind op primaire waterkering, < 7,0 m/s	elektriciteit	0,077	0,022	0,032	*
 Zonthermie, thermisch vermogen ≥ 1 MW	warmte	0,083	0,023	0,024	700
 Wind in meer, water ≥ 1 km ²	elektriciteit	0,085	0,022	0,032	*
Fasegrens fase 1	gas ¹	0,064			
Fasegrens fase 1	overig	0,090			

* Netto P50-waarde vollasturen uit het windrapport van de aanvrager. Deze waarde wordt per project bepaald.

¹ Hernieuwbaar gas telt niet volledig mee voor de Europese duurzame energiedoelstellingen. De fasegrenzen voor hernieuwbaar gas wijken daarom af van de fasegrenzen voor elektriciteit en warmte met een factor 0,706. Daardoor concurreren projecten op basis van bijdragen aan de doelstelling.

Vervolg →

Tabel Basisbedragen ronde SDE+ najaar 2018 vervolg

Categorie	Hernieuwbare energievorm	Maximum basisbedrag (€/kWh)	Basisenergieprijs (€/kWh)	Voorlopig correctiebedrag 2018 (€/kWh)	Vollasturen per jaar
Fase 2 - Vanaf 15 oktober, 17.00 uur					
 Mestvergisting hernieuwbaar gas	gas	0,065	0,016	0,017	8.000
 Zonthermie, thermisch vermogen ≥ 140 kW en < 1 MW	warmte	0,094	0,029	0,029	700
 Fotovoltaïsche zonnepanelen, piekvermogen ≥ 1 MWp en aansluiting $> 3 \cdot 80$ A	elektriciteit	0,099	netlevering: 0,022 niet-netlevering: 0,039	netlevering: 0,038 niet-netlevering: 0,055	950
 Waterkracht, verval ≥ 50 cm, renovatie met nieuwe turbine	elektriciteit	0,100	0,027	0,038	2.600
 Monomestvergisting (100% dierlijke mest) ≤ 400 kW warmte	warmte	0,100	0,054	0,054	7.000
 Fotovoltaïsche zonnepanelen, piekvermogen ≥ 15 kWp en < 1 MWp en aansluiting $> 3 \cdot 80$ A	elektriciteit	0,106	netlevering: 0,022 niet-netlevering: 0,047	netlevering: 0,038 niet-netlevering: 0,063	950
Fasegrens fase 2	gas ¹	0,078			
Fasegrens fase 2	overig	0,110			

Vervolg →

- 1 Hernieuwbaar gas telt niet volledig mee voor de Europese duurzame energiedoelstellingen. De fasegrenzen voor hernieuwbaar gas wijken daarom af van de fasegrenzen voor elektriciteit en warmte met een factor 0,706. Daardoor concurreren projecten op basis van bijdragen aan de doelstelling.

Tabel Basisbedragen ronde SDE+ najaar 2018 vervolg

Categorie	Hernieuwbare energievorm	Maximum basisbedrag (€/kWh)	Basisenergieprijs (€/kWh)	Voorlopig correctiebedrag 2018 (€/kWh)	Vollasturen per jaar
Fase 3 - Vanaf 29 oktober, 17.00 uur tot 8 november, 17.00 uur					
 Monomestvergisting (100% dierlijke mest) ≤ 400 kW gas	gas	0,092	0,016	0,017	8.000
 Biomassavergassing (≥ 95% biogeen)	gas	0,092	0,016	0,017	7.500
 Monomestvergisting (100% dierlijke mest) ≤ 400 kW WKK	wkk	0,124	0,040	0,046	6.374
 Waterkracht, verval < 50 cm, nieuw	elektriciteit	0,130	0,027	0,038	3.700
 Vrije stromingsenergie, verval < 50 cm en golfenergie	elektriciteit	0,130	0,027	0,038	3.700
 Waterkracht, verval ≥ 50 cm, nieuw	elektriciteit	0,130	0,027	0,038	5.700
 Osrose	elektriciteit	0,130	0,027	0,038	8.000
Fasegrens fase 3	gas ¹	0,092			
Fasegrens fase 3	overig	0,130			

¹ Hernieuwbaar gas telt niet volledig mee voor de Europese duurzame energiedoelstellingen. De fasegrenzen voor hernieuwbaar gas wijken daarom af van de fasegrenzen voor elektriciteit en warmte met een factor 0,706. Daardoor concurreren projecten op basis van bijdragen aan de doelstelling.

Meer informatie

www.rvo.nl/sde

Bekijk ook de SDE+ voorlichtingsfilm.

Dit is een uitgave van:

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Hanzelaan 310 | 8017 JK Zwolle

Postbus 10073 | 8000 GB Zwolle

T +31 (0)88 042 42 42 (bereikbaar op werkdagen van 8.30 uur tot 17.00 uur)

E sde@rvo.nl

www.rvo.nl/sde

Deze publicatie is tot stand gekomen in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

© Rijksdienst voor Ondernemend Nederland | september 2018

Publicatienummer: RVO-143-1801/BR-DUZA

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) stimuleert duurzaam, agrarisch, innovatief en internationaal ondernemen. Met subsidies, het vinden van zakenpartners, kennis en het voldoen aan wet- en regelgeving. RVO.nl werkt in opdracht van ministeries en de Europese Unie.

RVO.nl is een onderdeel van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

Hoewel deze publicatie met de grootst mogelijke zorg is samengesteld kan Rijksdienst voor Ondernemend Nederland geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele fouten.

De ministeriële regelingen SDE+ vindt u via pagina [Wet- en regelgeving Stimulering Duurzame Energieproductie](#).

